

Informatīvais ziņojums

**«Par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja
darbību**

no 2008. gada 1.jūlija līdz 31.decembrim»

Satura rādītājs

Ievads.....	3
1. Funkciju izpilde korupcijas novēršanā.....	7
1.1. Valsts amatpersonu darbības kontrole	7
1.2. Politisko partiju un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrole	11
1.3. Normatīvo aktu projektu un dokumentu izstrāde	13
1.4. Valsts politikas koordinēšana korupcijas novēršanas un apkarošanas jautājumos	16
1.5. Korupcijas risku analīze un metodisko materiālu izstrāde	17
1.6. Sabiedrības informēšana un izglītošana.....	17
2. Funkciju izpilde korupcijas apkarošanā.....	21
3. Starptautiskā sadarbība un citu valstu pieredzes apkopošana korupcijas novēršanā un apkarošanā.....	29
4. Biroja personāls un tā apmācība	33
5. Finanšu līdzekļu izlietojums	34

Ievads

Saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumu Ministru kabinetā un Saeimā tiek iesniegts informatīvais ziņojums par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk tekstā – Birojs) darbību laika periodā **no 2008.gada 1.jūlija līdz 31.decembrim**.

Darbības rezultāti liecina, ka palielinās Biroja spējas atklāt un izmeklēt arvien sarežģītākus noziedzīgus nodarījumus. Kaut gan koruptīvie likumpārkāpumi ir vieni no slēptākajiem noziegumiem un par tiem ir grūti iegūt pierādījumus, Biroja darbinieki ir spējuši atklāt sarežģītas organizētas noziedzīgu nodarījumu shēmas, kuru īstenošanai tiek izmantoti administratīvie resursi un plašs amatpersonām pieejamās informācijas apjoms. To personu skaits vienā kriminālprocesā, pret kurām ir ierosināts uzsākt kriminālvajāšanu, pārskata periodā ir bijis no 1 līdz 12, vidēji – četras personas vienā lietā.

Palielinās tādu Biroja izmeklēto noziedzīgo nodarījumu īpatsvars, kuru atklāšanā bijis nepieciešams ilgstoši veikt operatīvi tehniskos pasākumus (krimināllietas saistībā ar koruptīviem noziedzīgiem nodarījumiem Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentā, Terehovas muitas kontrolpunktā, Finanšu policijā, Rīgas pašvaldības akciju sabiedrībā „Rīgas Centrāltirgus”).

Vairākās no Biroja izmeklētajām un kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtītajām krimināllietām ir secināts, ka koruptīvi noziedzīgie nodarījumi ir veikti atkārtoti un ilgā laika periodā. Birojs ir konstatējis arī salīdzinoši daudz noziedzīgu nodarījumu Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk tekstā – VID) amatpersonu darbībā gan Rīgā, gan reģionos.

Pēdējos divos gados Birojs 15 VID amatpersonas ir atzinis par aizdomās turētām noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā. Informācija par atklātajiem noziedzīgajiem nodarījumiem VID ļauj secināt, ka vēl līdz šim brīdim pastāv ļoti augsts korupcijas risks to amatpersonu darbībā, kuru kompetencē ir veikt citu fizisko un juridisko personu uzraudzību, kontroli un sodīšanu, tomēr institūcijā netiek realizēta efektīva darbinieku kontrole. Ņemot vērā Birojam ar likumu deleģētās funkcijas korupcijas novēršanā un apkarošanā, lai nodrošinātu valsts amatpersonām uzticētās varas godprātīgu izmantošanu valsts un sabiedrības interesēs, Birojs 2008.gada 3.decembrī nosūtījis vēstuli Ministru prezidentam I.Godmanim un finanšu ministram A.Slakterim, aicinot īstenot pasākumus, lai mazinātu koruptīvos pārkāpumus VID.

Biroja Izmeklēšanas nodaļas lietvedībā uz 2009.gada 31.decembri atradās 47 krimināllietas. Pārskata periodā prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti 8 kriminālprocesi pret 30 personām, uzsākti 12 kriminālprocesi, no citām iestādēm saņemti 3 kriminālprocesa materiāli. Pieņemti 7 lēmumi par kriminālprocesa izbeigšanu un 19 lēmumi par atteikšanos uzsākt kriminālprocesi.

Izvērtējot valsts amatpersonu darbības tiesiskumu gan Rīgā un Rīgas rajonā, gan arī citos Latvijas reģionos, Birojs konstatējis, ka tipiskākie pārkāpumi valsts amatpersonu darbībā ir **četrās** jomās saistībā ar **nelietderīgu un prettiesisku rīcību ar valsts un pašvaldību mantu un finanšu resursiem**: publisko iepirkumu veikšanā, īpašumu privatizācijas un atsavināšanas procesā, valstij vai pašvaldībai piederošu nekustamā īpašuma objektu iznomāšanā un valsts un pašvaldību rīcībā ar mantu, ieguldot to kapitālsabiedrībās.

Kopš 2005.gada Birojs izskatīšanai Ministru kabinetā virzījis **Valsts un pašvaldību mantas iznomāšanas likumprojektu**, kura mērķis ir ieviest skaidru regulējumu valsts un pašvaldības mantas iznomāšanā, novēršot koruptīvu darbību iespējamību. Diemžēl šī likumdošanas iniciatīva nav guvusi pienācīgu atbalstu un Ministru kabineta komitejas 2008.gada 21.jūlija sēdē tas tika atkārtoti noraidīts, par atbildīgo institūciju likumprojekta turpmākai virzīšanai nosakot Finanšu ministriju. Tajā pat laikā Birojs turpina konstatēt gadījumus, kad nepietiekoša tiesiskā regulējuma rezultātā valsts iestāžu un pašvaldību pieņemtie lēmumi par īpašuma iznomāšanu neatbilst sabiedrības interesēm, bet, iespējams, tiek pieņemti kāda atsevišķa pretendenta interesēs. Piemēram, veicot pārbaudi par Jūrmalas pašvaldības amatpersonu darbības atbilstību likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normām, tika konstatēts, ka valsts akciju sabiedrība noslēgusi līgumu par tai piederošas zemes Jūrmalā nomu ar kādu sabiedrību ar ierobežotu atbildību (turpmāk tekstā – SIA) par salīdzinoši zemu cenu – Ls 9 706, savukārt minētā SIA noslēgusi apakšnomas līgumu ar Jūrmalas pašvaldību par cenu, kas ir daudzkārt augstāka – Ls 80 889 gadā.

Analizējot Biroja rīcībā esošos pārbaudītu materiālus, atsevišķos gadījumos, piemēram, saistībā ar zemes gabalu iznomāšanu, Birojs ir vērsies Ģenerālprokuratūrā ar lūgumu izvērtēt iespējas veikt tās kompetencē esošās darbības, lai pārtrauktu noslēgto līgumu darbību.

2008.gada otrajā pusgadā visvairāk administratīvo pārkāpumu konstatēts amatpersonu darbībā pašvaldībās un to iestādēs, un pie administratīvās atbildības ir saukti **10** pašvaldību vadītāji. Minētajām amatpersonām piemērots naudas sods no Ls 50 līdz Ls 100. Raksturīgākais amatpersonu izdarītais pārkāpums – neatļauta **amatu savienošana un ienākumu gūšana**, neievērojot likumā noteiktos ierobežojumus. Pārbaudītu rezultātā konstatēti gadījumi, kad valsts amatpersonas guvušas ienākumus, savienojot ar likumu aizliegtus amatus. Piemēram, vairāki pašvaldību padomju priekšsēdētāji ir ieņēmuši amatus privātās uzņēmējdarbībās, kas viņiem saskaņā ar likumu ir bijis aizliegtas.

Otrs visbiežāk izdarītais pārkāpums ir amatpersonai noteikto **lēmumu pieņemšanas ierobežojumu neievērošana**, kad amatpersonas veikušas ar amata pienākumu pildīšanu saistītas darbības interešu konflikta situācijā. Piemēram, piešķirot sev vai saviem radniekiem prēmijas, piemaksas pie darba algas, naudas balvas, lemjot par pašvaldības nekustamā īpašuma objektu privatizācijas noteikumu un izsoles noteikumu apstiprināšanu, kas skar amatpersonas vai tās

radnieku mantiskās un personiskās intereses. Piemēram, kādas pilsētas domes priekšsēdētāja vietnieks piedalījās domes sēdē un balsoja „par”, izskatot jautājumu par privatizācijas noteikumu un izsoles noteikumu apstiprināšanu, kas skāra viņa sievas personiskās un paša personiskās un mantiskās intereses, jo kā SIA „x” īpašnieks un viņa sieva kā minētās SIA valdes priekšsēdētāja bija ieinteresēti nekustamā īpašuma privatizācijā un attiecīgo privatizācijas noteikumu un izsoles noteikumu izstrādē un apstiprināšanā. Minētā amatpersona administratīvi sodīta ar naudas sodu Ls 100 apmērā.

Pārbaūžu rezultātā konstatēti arī vairāki neatļautu dāvanu saņemšanas gadījumi. Piemēram, kādas pašvaldības deputāti devušies pieredzes apmaiņas vizītē uz ārzemēm un apmetušies viesnīcā, ko apmaksājusi kāda SIA, attiecībā uz kuru deputāti bija pieņēmuši lēmumu.

Par valsts amatpersonām noteikto ierobežojumu neievērošanu, kas noteikti likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”, 2008.gada otrajā pusgadā uzsākta lietvedība **86** administratīvā pārkāpuma lietās. Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļa administratīvi sodījusi **75** valsts amatpersonas, piemērojot naudas sodu **Ls 4 935** apmērā, **11** amatpersonām izteikts mutvārdu aizrādījums.

Veicot politisko partiju finansēšanas noteikumu izpildes kontroli, Biroja darbības laikā atklāts pretlikumīgais finansējums politiskajām partijām **Ls 2 004 452,81** apmērā un līdz šim brīdim no šīs summas partijas atmaksājušas valsts budžetā tikai **15%**. Saistībā ar 9.Saeimas priekšvēlēšanu posmā konstatētajiem partiju finansēšanas pārkāpumiem patlaban valsts budžetā nav atmaksāti pretlikumīgi saņemtie vai iztērētie finanšu līdzekļi kopumā Ls 1 582 365,68 jeb 99,87% no valsts budžetā atmaksājamās summas par šo kontroles posmu.

Pabeidzot partiju iesniegto 9.Saeimas vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarāciju pārbaudes, 2008.gada novembrī Birojs uzdeva partijai LPP/LC atmaksāt pārsniegtos pieļaujamos priekšvēlēšanu izdevumus Ls 422 226 apmērā un pretlikumīgi saņemtos dāvinājumus (ziedojumus) kopumā Ls 106 643. Saistībā ar Biroja pieņemtajiem lēmumiem par 9.Saeimas priekšvēlēšanu posmā pretlikumīgi saņemtajiem un iztērētajiem finanšu līdzekļiem vairākas politiskās organizācijas ir iesniegušas sūdzības tiesā.

Par Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma normu pārkāpumiem pārskata periodā Politisko organizāciju finansēšanas kontroles nodaļa sastādījusi **8** administratīvā pārkāpuma protokolus un pieņēmusi **2** lēmumus par administratīvā soda piemērošanu kopumā **Ls 1000** apmērā. Tika pieņemti **5** lēmumi par pretlikumīgi saņemto finanšu līdzekļu atmaksāšanu valsts budžetā **Ls 109 863,53** apmērā un par priekšvēlēšanu izdevumu apmēra pārsnieguma atmaksāšanu valsts budžetā **Ls 422 226,25** apmērā.

Ministru kabineta komitejas 2008.gada 22.septembra sēdē tika atbalstīts Biroja sagatavotais **Politisko partiju finansēšanas koncepcijas projekts**, kas paredz piešķirt valsts finansējumu partiju darbības nodrošināšanai. Pieņemot

grozījumus Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā, arī Saeima, cita starpā, uzdevusi valdībai līdz 2009.gada 1.maijam izstrādāt šī likuma grozījumus par politisko partiju daļēju finansēšanu no valsts budžeta.

Ņemot vērā, ka 2008.gada 18.decembrī Saeima trešajā lasījumā pieņēma grozījumus Administratīvo pārkāpumu kodeksā saistībā ar partiju finansēšanas noteikumu pārkāpumiem (spēkā no 2009.gada 21.janvāra), Birojs ir vērsis Ministru prezidenta uzmanību, aicinot atsākt arī likumprojekta „**Grozījumi Krimināllikumā**” virzību, lai kriminalizētu prettiesiskas darbības saistībā ar partiju finansēšanas pārkāpumiem lielā apmērā.

Starptautiskās sadarbības jomā būtisks notikums pārskata periodā bija **Starpvalstu pretkorupcijas grupas (GRECO) III novērtēšanas kārtas ziņojuma par Latviju** pieņemšana GRECO plenārsēdē 10.oktobrī, Strasbūrā.

Kopumā GRECO eksperti ir atzinīgi novērtējuši Latvijas tiesisko regulējumu, tomēr ir saņemtas **13** rekomendācijas konstatēto trūkumu novēršanai. Kukuļošanas regulējuma jomā būtiskākās rekomendācijas ir saistītas ar atsevišķu Latvijas Krimināllikuma normu neatbilstību starptautisko konvenciju prasībām. Eiropas Padomes Pretkorupcijas starpvalstu grupa rekomendējusi Latvijai līdz 2010.gada aprīlim paplašināt kriminālatbildību par kukuļošanu privātajā sektorā, tai skaitā attiecinot to uz šķīrējtiesnešiem un tiem valsts un pašvaldību iestāžu darbiniekiem, kas nav valsts amatpersonas Krimināllikuma izpratnē.

Politisko partiju finansēšanas kontroles jomā rekomendācijās īpaši uzsvērts, ka jāstiprina Biroja neatkarība, jāapsver iespēja finansēt partijas no valsts budžeta un jāievieš adekvāts sankciju mehānisms par pārkāpumiem partiju finansēšanā.

2008.gada nogalē noslēdzoties pretkorupcijas politikas dokumentu – valsts stratēģijas un valsts programmas – īstenošanas termiņam, Birojs izstrādājis jaunus korupcijas novēršanas un apkarošanas **valsts pamatnostādņu** un **valsts programmas projektus** 2009. – 2013.gadam.

Pārskata periodā Biroja Ziņojumu centrā ir pieņemti **73** apmeklētāji un **937** reizes saņemta informācija pa bezmaksas tālruni. Biroja lietvedībā saņemti un reģistrēti **4 407** dokumenti, no tiem **69** juridisku personu iesniegumi, **397** fizisku personu iesniegumi par iespējams koruptīvu valsts amatpersonu rīcību. Birojs nosūtījis **5 782** dokumentus valsts un pašvaldību iestādēm, fiziskām un juridiskām personām, sniegts **41** atzinums par dažādiem tiesību aktu projektiem.

Izglītošanas funkcijas ietvaros Biroja pārstāvji piedalījušies **28** sanāksmēs, informatīvajos semināros valsts un pašvaldību institūcijās, skaidrojot likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normas, rekomendējot institūcijām nostiprināt iekšējos pretkorupcijas pasākumus un stiprināt valsts amatpersonu profesionālo ētiku, kopumā aptverot gandrīz **900** personu lielu auditoriju.

Aizvadītā gada beigās – 31.decembrī Birojā strādāja **145** darbinieki.

1. Funkciju izpilde korupcijas novēršanā

1.1. Valsts amatpersonu darbības kontrole

Izvērtējot valsts amatpersonu darbības tiesiskumu, Birojs konstatējis, ka tipiskākie pārkāpumi valsts amatpersonu darbībā ir 4 jomās, kas saistītas ar nelietderīgu un prettiesisku rīcību ar valsts un pašvaldību mantu un finanšu resursiem: publisko iepirkumu veikšanā, īpašumu privatizācijas un atsavināšanas procesā, valstij vai pašvaldībai piederošu nekustamā īpašuma objektu iznomāšanā un valsts un pašvaldību rīcība ar mantu, ieguldot to kapitālsabiedrībās.

Vērtējot publisko iepirkumu veicēju darbību, atklāti vairāki gadījumi, kad ir tikuši slēgti iepirkuma līgumi, izvēloties ekonomiski neizdevīgāko piedāvājumu un līdz ar to radot zaudējumus pasūtītājam.

Atsevišķos gadījumos konkursa nolikumos iekļautās tehniskās specifikācijas skaidri norādīja uz pasūtītāja nolūku izvirzītās prasības piemērot kādam konkrētam kandidātam (pretendentam), jau iepriekš plānojot iegādāties atsevišķa ražotāja tehniku. Ir konstatēti arī tādi gadījumi, kad publiskā iepirkuma komisijas locekļi ir bijuši saistīti ar pretendentu, proti, pasūtītājs izvēlējis radniekam vai darījuma partnerim piederoša komersanta piedāvājumu.

Atsevišķos gadījumos arī valsts un pašvaldību nekustamo īpašumu privatizācijas procesi ir notikuši pretrunā ar normatīvo aktu prasībām, kā arī atklāts, ka privatizācijas komisijas locekļi ir bijuši saistīti ar privatizētāju. Gadījumos, kad ir konstatējamās interešu konflikta pazīmes, privatizējamā objekta novērtēšana un vērtība, par kādu tika atsavināts privatizējamais objekts, bieži vien tika noteikta zem tirgus vērtības, radot valstij vai pašvaldībai zaudējumus.

Nepārprotami savtīgas intereses ir konstatētas arī rīcībā ar valsts un pašvaldību mantas atsavināšanu. Piemēram, zemesgabalu nonākšana īpašumā kādai konkrētai juridiskai vai fiziskai personai, apejot Valsts un pašvaldību mantas atsavināšanas likumā noteikto kārtību, vai arī atsavināšanai nodotā nekustamā īpašuma novērtējuma neatbilstība tirgus vērtībai.

Valsts un pašvaldībai piederošo nekustamu īpašumu iznomāšanā tiek klaji ignorēti labas pārvaldības un publiskās mantas izšķērdēšanas novēršanas principi. Vairākos gadījumos ēkas ir tikušas iznomātas uz nesamērīgi ilgiem termiņiem un par acīmredzami pazeminātu maksu, salīdzinot ar cenām nekustamā īpašuma tirgū. No vienas puses neiekasētā nomas maksa rada zaudējumus valstij un pašvaldībai, bet no otras puses amatpersonu iespējamā personiskā ieinteresētība rada iespējas nomniekiem attīstīt savu komerciālo uzņēmējdarbību, lēti izmantojot valsts nekustamos īpašumus.

Valsts amatpersonu darbības pārbaudes lietās, veicot kādas valsts bezpeļņas SIA ģenerāldirektoram un valdes locekļiem 2007.gadā un 2008.gada astoņos mēnešos aprēķinātās darba samaksas un piešķirto prēmiju likumības un

Informatīvais ziņojums par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja darbību no 2008.gada 1.jūlija līdz 31.decembrim

pamatotības pārbaudi, tika konstatēts, ka pārbaudāmajā periodā, neievērojot atbilstošo normatīvo aktu prasības, pārsniegts noteiktais darba samaksas ierobežojums kopsummā par **Ls 63 388**.

2008.gada otrajā pusgadā Birojā izvērtēšanai saņemti **272** iesniegumi un sūdzības par iespējamiem likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normu un citos normatīvajos aktos valsts amatpersonām noteikto papildu ierobežojumu ievērošanas pārkāpumiem un veiktas pārbaudes par šajos iesniegumos minētajiem faktiem. Sagatavotas atbildes uz **294** iesniegumiem un sūdzībām, kā arī veiktas **47** pārbaudes dažādās valsts un pašvaldību institūcijās.

Izskatot iedzīvotāju iesniegumus un sūdzības par valsts amatpersonu iespējamo darbību interešu konflikta situācijā, vienlaicīgi pārbaudītas arī šo valsts amatpersonu deklarācijas. Veicot minētās pārbaudes, izvērtēta **449** amatpersonu darbība un **675** valsts amatpersonu deklarācijās norādītās ziņas. Atskaites periodā no VID tai skaitā, izmantojot VID valsts amatpersonu deklarāciju datu bāzi „VADIS”, tika pieprasītas **645** valsts amatpersonu deklarācijas.

Par valsts amatpersonām noteikto ierobežojumu neievērošanu, kas noteikti likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”, tika uzsākta lietvedība **86** administratīvā pārkāpuma lietās. Pie administratīvās atbildības sauktas **75** valsts amatpersonas, piemērojot naudas sodu kopumā par **Ls 4935**, savukārt **11** valsts amatpersonām saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 21.pantu izteikts mutvārdu aizrādījums, atzīstot izdarīto administratīvo pārkāpumu par maznozīmīgu.

Pārbaudot valsts amatpersonu darbības atbilstību likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normām, **8** gadījumos valsts amatpersonu darbībās saskatītas iespējama noziedzīga nodarījuma pazīmes, tādēļ ir uzsākta izvērtēšana par iespējamu šo personu saukšanu pie kriminālatbildības.

Visvairāk pārkāpumu konstatēts pašvaldību amatpersonu darbībā. Raksturīgākais pārkāpums – amatu savienošanas ierobežojumu neievērošana, piemēram, vairāki pašvaldību padomes priekšsēdētāji ir ieņēmuši amatus privātās uzņēmējdarbībās, kas viņām saskaņā ar likumu ir bijis aizliegts. Konstatēti arī neatļauti dāvanas saņemšanas gadījumi, piemēram, kādas pašvaldības deputāti devušies pieredzes apmaiņas vizītē uz ārzemēm un dzīvojuši viesnīcā, ko apmaksājusi kāda SIA, attiecībā uz kuru deputāti bija pieņēmuši lēmumu.

Otrs izplatītākais pārkāpums ir amatpersonai noteikto lēmumu pieņemšanas ierobežojumu pārkāpums, kad amatpersonas pieņem lēmumus interešu konflikta situācijā, piemēram, piešķirot sev vai saviem radniekiem prēmijas, piemaksas pie darba algas, naudas balvas u.tml.. Piemēram, divi kādas pilsētas Domes deputāti piedalījās Domes sēdē un balsoja „par”, izskatot jautājumu par pašvaldības nekustamā īpašuma objektu privatizācijas noteikumu

un izsoles noteikumu apstiprināšanu, kur vienā gadījumā tika konstatēta viena deputāta un viņa sievas personiskā un mantiskā ieinteresētība, bet otrā gadījumā – cita deputāta līdzdalība lēmuma pieņemšanā, kas skar viņa radniecības (sievass) personiskās intereses.

Diezgan bieži tiek konstatēts, ka amatpersonas pretēji likumā noteiktajam neziņo augstākai amatpersonai par rīcību interešu konflikta situācijā.

No administratīvi sodītajām valsts amatpersonām **10** ir apstrīdējušas Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļas pieņemto lēmumu par saukšanu pie administratīvās atbildības Biroja priekšniekam. Biroja priekšnieks:

- 7 lēmumus atstājis negrozītus;
- 2 lēmumus ir atcēlis daļā;
- 1 lēmums atcelts un administratīvā pārkāpuma lietvedība izbeigta.

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 239.pantu **67** gadījumos tika pieņemts lēmums par atteikšanos uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā vai nu tādēļ, ka līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas brīdim bija pagājis likumā paredzētais termiņš vai arī nav bijis konstatēts administratīvā pārkāpuma sastāvs.

Administratīvais pārkāpums valsts amatpersonu darbībā saistībā ar likumā noteikto ierobežojumu un aizliegumu pārkāpumiem konstatēts vēl **10** gadījumos, taču, ņemot vērā to, ka parasti no administratīvā pārkāpuma izdarīšanas brīža bija pagājis Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 37.pantā noteiktais administratīvā soda uzlikšanas termiņš, lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā saskaņā ar šā kodeksa 239.panta 7.punktu bija jāizbeidz. 8 personas, par kurām Valsts amatpersonu darbības kontroles nodaļa bija pieņēmusi lēmumus par atteikšanos uzsākt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā, pārsūdzēja šos lēmumus Biroja priekšniekam. Visi šie lēmumi tika atstāti negrozīti. 4 no šiem Biroja priekšnieka lēmumiem tika pārsūdzēti tiesā.

Saskaņā ar likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 30.panta noteikumiem atsevišķos gadījumos par pārkāpumiem ir paredzēta arī civiltiesiskā atbildība. Tas nozīmē, ka ienākumi un mantiskie labumi, kas gūti, pārkāpjot šajā likumā noteiktos ierobežojumus, vai proporcionāls to pieaugums ir piekritīgi valstij, prezumējot, ka, pārkāpjot valsts noteiktos ierobežojumus un prettiesiski gūstot ienākumus vai mantiskos labumus, valsts amatpersona ir nodarījusi tādu kaitējumu valsts pārvaldības kārtībai, kas ir novērtējams mantiskā izteiksmē un ir proporcionāls aizliegtā veidā gūtu ienākumu, mantisko labumu un īpašuma vai mantas pieauguma vērtībai. Saskaņā ar 2007.gada 7.jūnija grozījumiem, šie noteikumi par valstij nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu nav piemērojami gadījumos, ja amatu savienošana ir pieļaujama, saņemot augstākstāvošas amatpersonas (institūcijas) rakstveida atļauju, bet valsts amatpersona rakstveida atļauju nav lūgusi un šāda amatu savienošana nav radījusi interešu konfliktu.

2008.gada otrajā pusgadā **4** valsts amatpersonām lūgts labprātīgi atlīdzināt valstij nodarītos zaudējumus kopumā par **Ls 4 633,55**, **16** valsts amatpersonas atbrīvotas no šī pienākuma, savukārt **5** valsts amatpersonas atlīdzinājušas valstij nodarītos zaudējumus **Ls 1 132,74** apmērā.

Par nepatiesu ziņu norādīšanu valsts amatpersonu deklarācijās **27** gadījumos informācija nosūtīta VID, lai tas savas kompetences ietvaros šīs valsts amatpersonas sauktu pie administratīvās vai kriminālatbildības.

Pārbaudot valsts amatpersonu ienākumu atbilstību izdevumiem, konstatēts, ka **19** gadījumos valsts amatpersonu un viņu radnieku ienākumi, iespējams, nav bijuši atbilstoši viņu izdevumiem, tāpēc šie pārbaudes materiāli nosūtīti VID šo personu ienākumu likumības pārbaudei. Atskaites periodā VID pēc Biroja ierosinājuma uzsācis iedzīvotāju ienākuma nodokļa auditu **9** personām, **9** personām VID atteicies uzsākt iedzīvotāju ienākuma nodokļa auditu. Pamatojoties uz veikto auditu rezultātiem, atskaites periodā VID pieņēmis lēmumus par papildus nodokļu aprēķināšanu un soda naudas uzlikšanu **3** personām par kopējo summu **Ls 94 507,36** apmērā.

Pārskata periodā Birojs nosūtījis VID **12** pārbaudes materiālus par valsts un pašvaldības institūcijām, lai VID atbilstoši savai kompetencei veiktu pārbaudi, vai šajās institūcijās strādājošo amatpersonu neieklāšana valsts amatpersonu sarakstos ir bijusi atbilstoša likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” prasībām, un nodrošinātu to, lai visas valsts amatpersonas iesniegtu valsts amatpersonu deklarācijas. Pēc Biroja lūguma VID valsts amatpersonu sarakstos atskaites periodā ir iekļāvis **8** valsts amatpersonas un sodījis vienu valsts vai pašvaldības institūcijas vadītāju par personu neieklāšanu valsts amatpersonu sarakstos.

Konstatējot valsts amatpersonu darbības tādu normatīvo aktu pārkāpumus, kuru izvērtēšana nav Biroja kompetencē, **71** gadījumā informācija nosūtīta kompetentajām institūcijām (Valsts kontrolei, Ģenerālprokuratūrai, VID, Valsts darba inspekcijai, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijai, Finanšu un kapitāla tirgus komisijai, Drošības policijai, u.c. valsts institūcijām) pārbaudes veikšanai un atzinuma sniegšanai.

Pārskata periodā notikušas **23** tiesas sēdes, kurās izskatīti valsts amatpersonu prasības pieteikumi par Biroja priekšnieka lēmumu administratīvā pārkāpuma lietās atcelšanu, no tām **13** tiesas sēdes notikušas pirmās instances tiesā, **7** otrās instances tiesā un **3** – trešās instances tiesā. Biroja pārstāvji piedalījušies vēl **5** tiesās sēdēs, kurās ir izskatīta Biroja prasība par valstij nodarīto zaudējumu piedziņu no amatpersonām.

1.2. Politisko partiju un to apvienību finansēšanas noteikumu izpildes kontrole

Politisko organizāciju finansiālās un saimnieciskās darbības kontroli Birojs veic četros posmos: iesniegto deklarāciju pārbaude saskaņā ar Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma prasībām, grāmatvedības uzskaites pārbaudes, ziedojuma patiesuma un likumības pārbaudes un pretpārbaudes.

Saskaņā ar 2008.gada 17.jūlijā izdarītajiem grozījumiem Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā politiskajām partijām 15 dienu laikā pēc ziedojuma saņemšanas Birojam jāsniedz ziedojumu atskaite. Pārskata periodā pārbaudīti **228** ziņojumi par politisko organizāciju saņemtajiem dāvinājumiem (ziedojumiem).

Pārbaudot ziņojumu par politiskās partijas saņemto vai nepieņemto dāvinājumu (ziedojumu) publicēšanas noteikumu ievērošanu, 5 gadījumos tika konstatētas administratīvā pārkāpuma pazīmes, bet administratīvā lieta tika izbeigta maznozīmīguma dēļ.

Par Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 10.panta pirmās un otrās daļas prasību pārkāpumiem, kas tika atklāti, nodrošinot 2007.gada ikgadējo finansiālās darbības deklarāciju un gada pārskatu pārbaudes, Politisko organizāciju finansēšanas kontroles nodaļa sastādīja trīs administratīvā pārkāpuma protokolus un pieņēma 2 lēmumus par administratīvo sodu piemērošanu **Ls 1000** apmērā, savukārt vienā gadījumā administratīvā pārkāpuma lieta tika izbeigta maznozīmīguma dēļ.

Pamatojoties uz Biroja izdotajiem administratīvajiem aktiem, 2008.gada otrajā pusgadā Valsts kasē nomaksāti politiskajām partijām uzliktie naudas sodi kopumā par **Ls 5 800** par 2004., 2005., 2006.gadā izdotajiem administratīvajiem aktiem.

Veicot politisko partiju 2005.gadā saņemto dāvinājumu (ziedojumu) likumības un patiesuma pārbaudes, tika pieņemts **1** lēmums par pretlikumīgi saņemto finanšu līdzekļu atmaksāšanu valsts budžetā **Ls 3 098,31** apmērā.

Savukārt, veicot politisko partiju 2006.gadā saņemto dāvinājumu (ziedojumu) likumības un patiesuma pārbaudes, kā arī priekšvēlēšanu izdevumu apmēra pārsnieguma pārbaudes, tika pieņemts **1** lēmums par pretlikumīgi saņemto finanšu līdzekļu atmaksāšanu valsts budžetā **Ls 106 643,76** apmērā un par atļauto priekšvēlēšanu izdevumu pārsnieguma atmaksāšanu **Ls 422 226,25** apmērā.

Vienlaikus izvērtējot 2007.gadā saņemto dāvinājumu (ziedojumu) likumību un patiesumu, tika pieņemti **3** lēmumi par pretlikumīgi saņemto finanšu līdzekļu atmaksāšanu valsts budžetā **Ls 121,46** apmērā.

No 2008.gada otrajā pusgadā pieņemtajiem lēmumiem ir izpildīti **2** lēmumi, Valsts kasē iemaksājot pretlikumīgi saņemtos finanšu līdzekļus **Ls 51,82** apmērā. Turklāt pārskata periodā valsts budžetā atmaksāti **Ls 8 032,63**, tai skaitā **Ls 7 032,63**, izpildot 2008.gada pirmajā pusgadā pieņemtos lēmumus par

finanšu līdzekļu atmaksāšanu un Ls 1000, izpildot 2007.gadā pieņemtos lēmumus.

Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 4.panta pirmā daļa nosaka, ka dāvinājumus (ziedojumus) politiskās partijas, ievērojot likumā minētos ierobežojumus, var pieņemt no Latvijas pilsoņiem un personām, kurām saskaņā ar likumu ir tiesības saņemt Latvijas Republikas nepilsoņa pasi. Savukārt šā likuma 6.panta pirmā daļa nosaka, ka fiziskajām personām ir aizliegts finansēt politiskās partijas no citu personu dāvinājumiem un aizdevumiem. Līdz 2008.gada 13.augustam, kad stājās spēkā grozījumi likumā, politiskās partijas dāvinājumu un ziedojumu vai jebkādā citā veidā (biedru naudas) bija aizliegts finansēt fiziskajām personām, kuras sodītas par tīšu noziegumu pret īpašumu, tautsaimniecībā, kā arī valsts institūciju dienestā un kurām sodāmība nav dzēsta vai noņemta, izņemot reabilitētās personas; bijušajiem Valsts drošības komitejas štata, ārstata darbiniekiem un informatoriem. Gadījumos, kad Birojs konstatēja šāda pretlikumīga finansējuma saņemšanu, politiskās partijas 2008.gada pirmajā pusgadā Valsts kasē labprātīgi atmaksāja naudas līdzekļus **Ls 1 211,25** apmērā.

Pamatojoties uz iepriekšējos periodos Biroja ziedojumu patiesuma un likumības pārbaūžu ietvaros konstatēto informāciju, ka ziedotāja ienākumi, iespējams, nav bijuši atbilstoši viņa veiktajiem izdevumiem, VID ienākumu likumības audita rezultātā pieņēmis lēmumu par papildus nodokļu aprēķināšanu un soda naudas uzlikšanu **1** personai **Ls 14 458,76** apmērā.

Pamatojoties uz Biroja pieņemtajiem lēmumiem par administratīvo sodu piemērošanu, tiesu izpildītājiem naudas soda piedziņai ir nosūtīti **2** lēmumi. Tiesu izpildītājiem izpildei nodots **1** izpildrīkojums par Biroja pieņemto lēmumu par pretlikumīgi saņemto finanšu līdzekļu atmaksu valsts budžetā.

Pārskata periodā par vienu politisko partiju iesniegts pieteikums tiesā par tās darbības apturēšanu. Savukārt par divām politiskajām partijām pieteikumi tiesā par darbības apturēšanu ir atsaukti, jo, pamatojoties uz Uzņēmumu reģistra lēmumu, ar 2008.gadu to darbība ir uzskatāma par izbeigtu. Vienai politiskajai partijai ar tiesas lēmumu ir pabeigts maksātnespējas process un apstiprināta bankrota procedūras pabeigšana.

Ņemot vērā to, ka pārskata periodā **4** politiskās partijas vai politisko organizāciju (partiju) apvienības netika ierakstītas Politisko partiju reģistrā, to darbība ar 2008.gada 3.janvāri ir uzskatāma par izbeigtu un Uzņēmumu reģistrā tika pieteikti kreditoru prasījumi pret **3** politiskajām partijām vai to apvienībām **Ls 27 969,12** apmērā.

No administratīvi sodītajām politiskajām partijām **1** apstrīdēja Politisko organizāciju finansēšanas kontroles nodaļas pieņemto lēmumu par saukšanu pie administratīvās atbildības Biroja priekšniekam, kuru tas atstāja spēkā.

Pārskata periodā notikušas **8** tiesas sēdes, kurās izskatīti politisko partiju prasības pieteikumi par Biroja priekšnieka lēmumiem administratīvā pārkāpuma

lietās, no tām 3 tiesas sēdes notikušas pirmās instances tiesā un 5 – otrās instances tiesā.

2008.gada 17.jūlijā Saeimā tika pieņemti būtiski **grozījumi Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā**, kas būtiski maina līdzšinējo politisko partiju finansēšanas kontroles jomu. Ar grozījumiem ir mainīts politiskajai partijai maksimāli pieļaujamo ziedoto dāvinājumu (ziedojumu) apmērs no Ls 10 000 gadā līdz 100 minimālajām mēnešalgām, kas 2009.gadā ir Ls 18 000, saīsināts priekšvēlēšanu periods no 270 līdz 120 dienām un attiecīgi arī sašaurināts to izdevumu pozīciju loks, uz kurām attiecas priekšvēlēšanu izdevumu apmēra ierobežojumi. Turpmāk partijām nebūs jāiesniedz ikgadējās finansiālās darbības deklarācijas, priekšvēlēšanu perioda izdevumu deklarācijas un paziņojumi par plānotajiem vēlēšanu izdevumiem, aizstājot tikai ar gada pārskatu un vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarāciju. Grozījumi ir spēkā no 2008.gada 13.augusta.

1.3. Normatīvo aktu projektu un dokumentu izstrāde

Lai sekmētu korupcijas novēršanu un apkarošanu, 2008.gada otrajā pusgadā Birojs izstrādājis un apstiprināšanai Saeimā un Ministru kabinetā virzījis vairākus būtiskus normatīvo aktu projektus un dokumentus.

Atkārtoti izskatīšanai Ministru kabinetā tika virzīts **likumprojekts „Valsts un pašvaldību mantas iznomāšanas likums”**, kura mērķis ir ieviest brīvu konkurenci un atklātību valsts un pašvaldības mantas iznomāšanas procesā, visās institūcijās nosakot vienotu kārtību. 2008.gada 21.jūlija Ministru kabineta komitejas sēdē tas netika atbalstīts un turpmāk par atbildīgo institūciju likumprojekta virzīšanā noteikta Finanšu ministrija.

Partiju finansēšanas jomā Saeima 2008.gada 18.decembrī trešajā lasījumā pieņēma **grozījumus Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā**, kas paredz administratīvo atbildību par politiskās partijas nelikumīgu finansēšanu, pārsniedzot atļautā dāvinājuma (ziedojuma) apmēru un atbildību par dāvinājuma (ziedojuma) netiešu vai pastarpinātu nodošanu vai finanšu līdzekļu ziedošanu bez pārskaitījuma attiecīgās politiskās partijas bankas kontā. Grozījumi arī paredz administratīvo atbildību par politiskās partijas finansēšanu no citu personu ziedojumiem vai aizdevumiem, ja šāda finansēšana nav veikta kā starpniecība. Vienlaicīgi ar šiem grozījumiem tika virzīts **likumprojekts „Grozījumi Krimināllikumā”**, kas 2008.gada 18.marta Ministru kabineta sēdē tika atstāts bez virzības ar atrunu, ka tā virzība tiks atsākta pēc tam, kad Saeimā tiks pieņemts likumprojekts „Grozījumi Administratīvo pārkāpumu kodeksā”.

2008.gada 28.oktobrī Ministru kabinets apstiprināja **Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja darbības stratēģiju 2008.–2010.gadam**, kas ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kura mērķis ir efektīvizēt Biroja likumā noteikto funkciju un uzdevumu izpildi, kā arī nodrošināt politikas plānošanas dokumentos noteikto mērķu īstenošanu Biroja kompetencē esošajās

jomās. Stratēģijā ir ietverti jautājumi, kas saistīti ar Biroja funkciju izpildi, kā arī ar darbību veikšanai nepieciešamo cilvēku un finanšu resursu plānošanu. Ņemot vērā Biroja funkcijas, darbības vides un administratīvo spēju novērtējumu, stratēģijā ir definēti Biroja darbības mērķi, rīcības virzieni, prioritāri īstenojamie pasākumi mērķu sasniegšanai un nepieciešamais finansējums stratēģijā plānoto pasākumu īstenošanai.

2008.gada 28.oktobrī Ministru kabinets apstiprināja **Ministru kabineta noteikumus „Kārtība, kādā reģistrējamās, novērtējamās, izmantojamās un izpērkamas dāvanas, kas pieņemtas, pildot valsts amatpersonas pienākumus, un kas ir valsts vai pašvaldības institūcijas īpašums”**.

Noteikumi attiecas uz dāvanām, kuras pasniedz ārvalstu amatpersonas vai delegācijas Latvijas valsts amatpersonām oficiālo vai darba vizīšu laikā Latvijā vai ārvalstīs, ārvalstu amatpersonas Latvijas diplomātiskajās un konsulārajās pārstāvniecībās strādājošajām valsts amatpersonām, kā arī uz dāvanām, kas valsts amatpersonai kā valsts vai pašvaldības institūcijas pārstāvim ir pasniegtas valsts svētkos, atceres un atzīmējamās dienās.

Noteikumi paredz vairākas dāvanu izmantošanas iespējas: dāvanas var izmantot gan tās valsts vai pašvaldību institūcijas vajadzībām, kurā dāvanas pieņēmējs ieņem amatu, gan nodot bez atlīdzības citas institūcijas vajadzībām. Ja amatpersonas pieņemtajai dāvanai ir mākslas vai kultūrvēsturiska vērtība, tā tiek nodota muzejam. Gadījumos, kad nav pieņemts lēmums par kādu no iepriekš minētajiem dāvanu izmantošanas veidiem, valsts amatpersona līdz amata pienākumu pildīšanas beigām vai trīs mēnešus pēc amata pienākumu pildīšanas izbeigšanas ir tiesīga iesniegt lūgumu institūcijas dāvanu komisijai par dāvanas izpirkšanu.

2008.gada 13.novembra Valsts sekretāru sanāksmē tika atbalstīts **likumprojekts „Grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā”**, pieņemot lēmumu, ka jautājums par Biroja statusa maiņu tiks virzīts atsevišķi kā konceptuāls jautājums pēc tā saskaņošanas ar Ministru prezidentu. Likumprojekts sagatavots, lai Biroja darbiniekiem līdzīgi kā citiem valsts dienestā nodarbinātajiem noteiktu vienotas sociālās garantijas, novērstu tiesību normu dažādu interpretāciju saistībā ar darba tiesiskajiem jautājumiem, kā arī novērstu vairākas neprecizitātes un reālajai situācijai neatbilstošas tiesību normas, kas apgrūtina Biroja darbību. Piemēram, šobrīd normatīvajos aktos nav noteikts, kā izprotams jēdziens „resoriskā pārbaude”, tāpēc praksē par šī jēdziena saturu un piemērošanu raisās diskusijas, līdz ar to Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā nepieciešams iekļaut regulējumu par resoriskajām pārbaudēm un to veikšanas termiņiem.

Šobrīd likumprojekts ir iesniegts izskatīšanai Ministru kabineta sēdē.

2008.gada 25.novembrī Ministru kabinets atbalstīja Biroja sagatavoto **likumprojektu „Grozījumi likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”**. Likumprojekta mērķis ir nodrošināt vienotas terminoloģijas lietojumu normatīvajos aktos saistībā ar attiecīgo administratīvo

teritoriju, vietējo pašvaldības domju (padomju) un citu institūciju neesamību pēc 2009.gada vietējo pašvaldību vēlēšanām. Turklāt, ņemot vērā, ka saskaņā ar likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” noteikto pašvaldību priekšsēdētāju vietnieki un izpilddirektoru vietnieki ir valsts amatpersonas tāpat kā pašvaldību priekšsēdētāji un izpilddirektori un minētajām valsts amatpersonām ir noteikti vienādi speciālie amatu savienošanas ierobežojumi, likumprojekts paredz papildināt likuma 10.panta ceturto un piekto daļu attiecīgi ar pašvaldību priekšsēdētāju vietniekiem un izpilddirektoru vietniekiem, tādējādi nosakot arī šīm valsts amatpersonām vienādus komercdarbības ierobežojumus.

Atbilstoši likumā noteiktajam deleģējumam, 2008.gada 27.novembrī Valsts sekretāru sanāksmē izsludināts **Ministru kabineta noteikumu projekts „Kārtība, kādā politisko organizāciju (partiju) pretlikumīgi iegūtā manta nododama valsts īpašumā”**, kas paredz, ka, konstatējot politiskās organizācijas (partijas) pretlikumīgi saņemto mantu, Biroja priekšnieks pieņem lēmumu, ka manta tiek atzīta par piekritīgu valstij, un attiecīgā politiskā organizācija (partija) nodod šo mantu valsts īpašumā.

2008.gada 27.novembrī Valsts sekretāru sanāksmē izsludināts **Ministru kabineta noteikumu projekts „Politisko organizāciju (partiju) vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas aizpildīšanas un iesniegšanas kārtība”**, kas izdots saskaņā ar Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likuma 8.² panta pirmo daļu un 8.³ pantu. Projektā noteikts politisko partiju vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas veidlapas paraugs, kā arī šīs veidlapas aizpildīšanas un iesniegšanas kārtība.

2008.gada 27.novembrī Valsts sekretāru sanāksmē izsludināts **Ministru kabineta noteikumu projekts „Kārtība, kādā publicē politisko organizāciju (partiju) gada pārskatus, vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas un ziņojumus par dāvinājumiem (ziedojumiem)”**, kas nosaka kārtību, kādā ir publicējami politisko partiju un to apvienību gada pārskati, vēlēšanu ieņēmumu un izdevumu deklarācijas un ziņojumi par dāvinājumiem (ziedojumiem).

2008.gada 18.decembrī Valsts sekretāru sanāksmē pieteikts **„Informatīvais ziņojums par nepieciešamajiem pasākumiem Starpvalstu pretkorupcijas grupas (GRECO) rekomendāciju izpildei”**, kas sagatavots pēc Biroja iniciatīvas, lai informētu Ministru kabinetu par likumā „Par Eiropas Padomes līgumu par Pretkorupcijas starpvalstu grupas (GRECO) nodibināšanu” 3.pantā noteikto, ka Birojs koordinē Eiropas Padomes līgumā par GRECO nodibināšanu paredzēto saistību izpildi. Tā kā Ministru kabinets atbild par starptautiskajos līgumos paredzēto saistību izpildi, Birojs ziņojumā informēja par 2008.gada 10.oktobrī GRECO plenārsēdē pieņemtajiem III kārtas novērtēšanas ziņojumiem par Latviju un tajā ietvertajām rekomendācijām, kuras nepieciešams īstenot.

1.4. Valsts politikas koordinēšana korupcijas novēršanas un apkarošanas jautājumos

Atbilstoši 2004.gada 3.augustā Ministru kabinetā apstiprinātās Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmas 2004. – 2008.gadam (turpmāk – Valsts programma) 1.nodaļas „Privāto personu ietekmes uz valsts un pašvaldību pieņemto lēmumu veidošanu (valsts sagrābšanas) novēršana un apkarošana” 6.punktā minētajam uzdevumam – Normatīvo aktu pieņemšanas ietekmēšanas (lobēšanas) tiesiskās reglamentācijas problēmas izpēte, Ministru kabineta 2008.gada 21.jūlija sēdē tika apstiprināts Biroja vadītās darba grupas izstrādātais koncepcijas projekts „**Lobēšanas tiesiskās reglamentācijas nepieciešamība Latvijā**”, atbalstot tajā ietvertu trešo risinājuma variantu „Lobēšanas atklātības pamatprincipu noteikšana valsts un pašvaldību institūciju ētikas kodeksos un citos normatīvajos aktos”. Šis variants paredz atklātības, vienlīdzības un godprātības pamatprincipu piemērošanu lobēšanas procesam valsts un pašvaldību institūciju ētikas kodeksos, nosakot, ka valsts amatpersona sabiedrības interesēs godprātīgi atklāj, kuras personas ir kontaktējušās ar institūciju, lai ietekmētu lēmumu pieņemšanas procesu. Paralēli tam Birojam tika dots uzdevums sagatavot vairākus normatīvo aktu projektus, kas precizē informācijas par lobēšanas aktivitātēm publisko pieejamību un precizē Krimināllikumā aizliegtās tirgošanās ar ietekmi regulējumu, lai šo noziedzīgo nodarījumu varētu nošķirt no tiesiskas lobēšanas.

Īstenojot Valsts programmas 1.nodaļas „Privāto personu ietekmes uz valsts un pašvaldību pieņemto lēmumu veidošanu (valsts sagrābšanas) novēršana un apkarošana” 3.punktā minēto uzdevumu – Politisko organizāciju finansēšanas nosacījumu izvērtēšana, 2008.gada 22.septembrī Ministru kabineta komitejā tika atbalstīts Biroja vadītās darba grupas izstrādātais koncepcijas projekts „**Politisko partiju finansēšanas koncepcija**”, nosakot, ka atbildīgā institūcija par koncepcijas īstenošanu pēc tās apstiprināšanas būs Tieslietu ministrija, savukārt valsts budžeta līdzekļu piešķiršana koncepcijas īstenošanai plānota sākot ar 2010.gadu. Ministru kabineta komitejā tika atbalstīts koncepcijā piedāvātais trešais risinājuma variants, kas paredz pilnveidot spēkā esošos normatīvos aktus, piešķirt valsts finansējumu partijām priekšvēlēšanu aģitācijai un ikdienas izdevumiem, kā arī noteikt kriminālatbildību, administratīvo atbildību un finansiāla rakstura sankcijas par pretlikumīgu valsts finansējuma izmantošanu.

2008.gada 30.oktobrī Valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināts **Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts pamatnostādņu projekts 2009.–2013.gadam**, kas ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments un turpinājums iepriekšējā plānošanas periodā apstiprinātajām pamatnostādņēm „Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts stratēģija 2004. – 2008.gadam”. Dokumenta mērķis ir raksturot pašreizējo situāciju, konstatēt aktuālās problēmas, noteikt mērķus un uzdevumus korupcijas novēršanas un apkarošanas

jomā, lai panāktu valsts amatpersonu efektīvu un tiesisku darbību sabiedrības interesēs. Pamatnostādņu īstenošanai ir izstrādāts **Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmas 2009. – 2013.gadam projekts.**

2008.gada decembrī Ministru kabinetā iesniegts informatīvais ziņojums „Valsts politikas īstenošana korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā 2004. – 2008.gadā”. Informatīvā ziņojuma pielikumā apkopota informācija par 114 Valsts programmas uzdevumiem, kas bija jāizpilda laika posmā no 2004.gada – 2008.gadam.

Lai mazinātu koruptīvo tiesībpārkāpumu iespējas un novērstu citu veidu trūkumus, izvērtēti 7 normatīvo aktu projekti un 3 Valsts sekretāru sanāksmē izsludinātie politikas plānošanas dokumentu projekti.

1.5. Korupcijas risku analīze un metodisko materiālu izstrāde

Pildot Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā doto uzdevumu analizēt valsts iestāžu praksi korupcijas novēršanā un izstrādāt metodiku korupcijas novēršanai un apkarošanai valsts un pašvaldību iestādēs un privātajā sektorā, Birojs ir izstrādājis vairākus pārskatus un dokumentus:

- „Noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā 2007.gadā”;
- „Administratīvi pārkāpumi korupcijas novēršanas jomā 2007.gadā”;
- „Korupcijas riski finanšu līdzekļu piešķiršanā pašvaldībām”;
- „Korupcijas riski publiskajos iepirkumos, kuru līgumcena ir no Ls 1000 līdz Ls 10000”;
- „Korupcijas riski teritorijas plānošanā”;
- „Pārskats par valsts kapitālsabiedrību personāla politiku”.

Lai iegūtu un apkopotu no tiesības aizsardzības iestādēm informāciju par korupcijas risku identificēšanu un pretkorupcijas pasākumiem iestādē, sagatavota speciāla aptaujas lapa.

Sagatavots metodisks materiāls „Normatīvo aktu un normatīvo aktu projektu vērtēšanas pretkorupcijas metodika”.

1.6. Sabiedrības informēšana un izglītošana

Sabiedrības informēšana un izglītošana par korupcijas attīstības tendencēm un atklātajiem korupcijas gadījumiem, kā arī veiktajiem pasākumiem korupcijas novēršanā un apkarošanā ir būtiska Biroja korupcijas novēršanas funkciju izpildes sastāvdaļa. Pārskata periodā Biroja amatpersonas ir tikušas bieži aicinātas piedalīties dažādu valsts un pašvaldības institūciju valsts amatpersonu un darbinieku apmācībā par pretkorupcijas jautājumiem, lai novērstu pārkāpumu iespējas amatpersonu rīcībā un papildinātu savas zināšanas pretkorupcijas pasākumu jomā.

2008.gada otrajā pusgadā Biroja pārstāvji no Juridiskās, Valsts amatpersonu darbības kontroles un Sabiedrisko attiecību un izglītošanas nodaļas piedalījušies **28** sanāksmēs, informatīvajos semināros valsts un pašvaldību institūcijās, skaidrojot likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” normas, rekomendējot institūcijām nostiprināt iekšējos pretkorupcijas pasākumus un stiprināt valsts amatpersonu profesionālo ētiku, kopumā aptverot **883** personu lielu auditoriju.

Nodrošinot sabiedrības informēšanu par atklātajiem korupcijas gadījumiem un korupcijas attīstības tendencēm, Biroja pārstāvji regulāri ir snieguši intervijas un komentārus plašsaziņas līdzekļiem, kā arī piedalījušies radio un televīzijas raidījumos. Ziņojot par Biroja darbību, izplatīti **27** paziņojumi plašsaziņas līdzekļiem, organizēti divi publiski pasākumi. Atskaites periodā notikusi viena Sabiedriskās konsultatīvās padomes sēde. Sniegtas atbildes un skaidrojumi uz **52** Biroja mājas lapā uzdotajiem jautājumiem par dažādām interešu konflikta un korupcijas novēršanas problēmām.

Lai arī aptauju dati liecina, ka vēl arvien liela sabiedrības daļa – aptuveni 39% iedzīvotāju, būtu gatavi izmantot koruptīvus paņēmienus, lai nokārtotu kādu viņiem būtisku jautājumu valsts vai pašvaldību iestādē, tomēr aizvadītajā gadā Birojs nevarēja atvēlēt finanšu līdzekļus plašu sabiedrības izglītošanas vai informēšanas kampaņu īstenošanai. Līdz ar to tiek izmantoti citi, tiesa – mazāk efektīvi paņēmieni informēšanai par kukuļdošanas krimināltiesiskajām sekām.

Lai Biroja gatavotā informācija kļūtu pieejamāka valsts amatpersonām un citiem interesentiem, Birojs uzsāka publicēt elektroniskā formā sagatavotu informatīvi izglītojošu izdevumu. „KNAĢIS” ir korupcijas novēršanas „aģents”, kurš, kā tiek plānots, vismaz četras reizes gadā pievērsīs valsts amatpersonu uzmanību pretkorupcijas problēmām. Ar izdevuma palīdzību Birojs informēs par aktualitātēm korupcijas novēršanas jomā, izglītos par interešu konflikta novēršanas iespējām, sniegs padomus un atbildēs uz jautājumiem, kā arī kopīgi ar amatpersonām diskutēs par aktuālām tēmām. Pirmajā „KNAĢA” numurā tika publicēti viedokļi, piemēri un jautājumi, kas saistīti ar valsts amatpersonu profesionālo ētiku.

Latvijas Republikas 90 gadu jubilejas pasākumu ietvaros 2008.gada 19.septembrī Birojs pirmo reizi piedalījās Valsts kancelejas organizētajā valsts pārvaldes atvērto durvju dienā. Biroju apmeklēja Rīgas 20.vidusskolas 12.klases skolēni un klases audzinātāja, Jaņa Rozentāla mākslas vidusskolas skolēni, Latvijas Universitātes Politikas zinātnes studenti un plašs loks plašsaziņas līdzekļu pārstāvju. Interesentu grupām bija iespēja uzzināt par Biroja funkcijām un ikdienas darbu, iepazīties ar iespējām ziņot par korupcijas gadījumiem Ziņojumu centrā, apskatīt korupcijas tēmai veltīto karikatūru izstādi, piedalīties zināšanu pārbaudes viktorīnā, ieskatīties Biroja darba aizkulisēs, kā arī tikties ar darbiniekiem un uzzināt vairāk par viņu darba specifiku.

2008.gada 13.novembrī notika Biroja Sabiedriskās konsultatīvās padomes 34.sēde, kurā tika izskatīts Valsts sekretāru sanāksmē izsludinātais Korupcijas

novēršanas un apkarošanas valsts pamatnostādņu projekts 2009. – 2013.gadam un uzklauti padomes locekļu priekšlikumi.

Turpinot 2004.gadā aizsākto tradīciju, Birojs 9.decembrī ar publisku pasākumu atzīmēja starptautisko pretkorupcijas dienu. Pasākuma laikā tika apbalvoti Biroja rīkotā radošo darbu konkursa „Ceļvedis godprātīgai amata pienākumu pildīšanai valsts pārvaldē” labāko darbu autori. Konkursa dalībnieki – jaunieši no Dagdas, Talsiem, Siguldas un Rīgas tikās ar Biroja amatpersonām, piedalījās „Pretkorupcijas skolas” nodarbībā un sagatavoja aicinājumu valsts amatpersonām, kā nodrošināt godprātīgu rīcību un pienākumu pildīšanu. Jauniešu aicinājumā Latvijas valsts amatpersonas tiek aicinātas ievērot un cienīt visus likumus un noteikumus, gan pildot amata pienākumus, gan savā personīgajā dzīvē, nevis meklēt veidus un iespējas kā tos apiet; norobežoties no vēlmēm gūt personisku labumu sev, radniekiem, draugiem, partijas biedriem vai citām tuvām personām; amatpersonas, kas ir pārkāpušas likumu vai atkārtoti pieļauj rupjus ētikas noteikumu pārkāpumus, atstādināt vai atbrīvot no amata, jo valsts amatpersonām ar aptraipītu reputāciju nav vietas valsts pārvaldē. Jauniešu sniegtie ieteikumi tika nosūtīti Valsts prezidenta kancelejai, Ministru prezidentam un Saeimai ētikas kodeksu izstrādei.

1.tabula. Biroja īstenotie izglītošanas semināri 2008.gada otrajā pusgadā

Nr. p.k.	Semināra norises datums	Norises vieta, institūcija
Tēma:		
<ul style="list-style-type: none"> - Valsts amatpersonu profesionālā ētika. - Kā amatpersonām rīkoties situācijās, kad piedāvā kukuli? - Interesu konflikta novēršana. 		
1.	30.09.2008.	Rēzeknes un rajona valsts un pašvaldību institūciju amatpersonas
2.	03.10.2008.	Valsts zemes dienests
3.	09.10.2008.	Daugavpils rajona padome Daugavpils pilsētas dome
4.	14.10.2008.	Uzņēmumu reģistrs
5.	15.10.2008.	Uzņēmumu reģistrs
6.	23.10.2008.	Rīgas domes Rīgas bāriņtiesa
7.	29.10.2008.	Maksātspējas administrācija
8.	31.10.2008.	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
9.	07.11.2008.	Veselības ministrijas iestāžu un struktūrvienību vadītāji
10.	12.11.2008.	Valsts darba inspekcija (Kurzemes reģionālā iestāde, Liepāja)

Informatīvais ziņojums par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja darbību no 2008.gada 1.jūlija līdz 31.decembrim

11.	14.11.2008.	Latgales priekšpilsētas Sociālais dienests
12.	22.11.2008.	Rīgas Domes Rīgas bāriņtiesa
13.	26.11.2008.-	Valsts darba inspekcija (Zemgales ālā iestāde, Jelgava)
14.	28.11.2008.	Vispārējās izglītības kvalitātes novērtēšanas valsts aģentūras Tālākizglītības un projektu nodaļa Skolu direktori
15.	04.12.2008.	Valsts Tiesu ekspertīžu birojs
16.	10.12.2008.	Probācijas dienests
17.	11.12.2008.	Tieslietu ministrija
Tēma: - Par koncepcijas "Lobēšanas tiesiskās reglamentācijas nepieciešamība Latvijā" prasību ieviešanu		
18.	17.10.2008.	Ministrijas, citas centrālās valsts iestādes un to padotībā esošās iestādes.
19.	30.10.2008.	Valsts kanceleja, Valdības komunikācijas koordinācijas padomes locekļi - ministriju komunikāciju struktūrvienību vadītāji.
Tēma: - Iekšējās kontroles un pretkorupcijas organizatoriskie pasākumi institūcijās		
20.	09.10.2008.	Daugavpils rajona padome
Tēma: - Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja darbība		
21.	15.09.2008.	Norvēģu žurnālistu vizīte Birojā
22.	01.10.2008.	Vidzemes augstskolas ārzemju studentu apmaiņas grupa Birojā

2. Funkciju izpilde korupcijas apkarošanā

2008.gada otrajā pusgadā tika pabeigtas un kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtītas salīdzinoši komplicētas krimināllietas, kuru ietvaros tika atklātas vairākas noziedzīga nodarījuma epizodes vai arī par aizdomās turētām atzītas vairākas personas, kas ir bijušas iesaistītas noziedzīgo darbību veikšanā. Lielākajā daļā no atklātajām krimināllietām koruptīvie tiesībpārkāpumi ir izdarīti atkārtoti un ilgstoši.

Kaut gan kukuļošana ir viens no latentākajiem noziegumiem, kurā par lietas apstākļiem ir grūti iegūt informāciju, faktus un pierādījumus, Biroja darbinieku profesionalitāte ir palielinājusies tiktāl, lai atklātu labi organizētu noziedzīgu nodarījumu shēmas, kuras ir sarežģītas – ar vairākiem posmiem, kuru īstenošanai tiek izmantots administratīvais aparāts un plašs amatpersonām pieejamās informācijas apjoms. Palielinās to Biroja izmeklēto noziedzīgu nodarījumu īpatsvars, kuru atklāšanā bijis nepieciešams ilgstoši realizēt operatīvi tehniskos pasākumus.

Līdz ar to palielinās kriminālvajāšanai nosūtīto personu skaits vidēji vienā kriminālprocesā.

Biroja Izmeklēšanas nodaļas lietvedībā uz 2008.gada 31.decembri atradās **47** krimināllietas un **52** pārbaudes materiāli.

Pārskata periodā prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīti **8** kriminālprocesi pret **30** personām, uzsākti **12** kriminālprocesi, no citām iestādēm saņemti **3** kriminālprocesu materiāli. Pieņemti **7** lēmumi par kriminālprocesu izbeigšanu un **19** lēmumi par atteikšanos uzsākt kriminālprocesu.

Vēl **4** kriminālprocesos ir tikuši pieņemti būtiski procesuāli lēmumi saistībā ar personas atzīšanu par aizdomās turamo, tāpēc par šiem gadījumiem tika informēta plašāka sabiedrība.

2008.gada 15.oktobrī Biroja izmeklētājs nosūtīja Ģenerālprokuratūrai 2008.gada 14.februārī uzsāktā kriminālprocesa materiālus par kukuļošanu Rīgas domē (RD), ierosinot saukt pie kriminālatbildības trīs RD Pilsētas attīstības departamenta amatpersonas un četras privātpersonas.

Izmeklēšanas ietvaros tika iegūti pietiekami pierādījumi par četriem gadījumiem, kad laika posmā no 2005. līdz 2008.gada februārim divas RD amatpersonas, izmantojot trešo RD amatpersonu kā starpnieku, no vairākiem nekustamo īpašumu projektu attīstītājiem pieprasīja naudu – kukuļus par labvēlīgu lēmuma pieņemšanu saistībā ar plānotajām būvniecības iecerēm Rīgas pilsētā.

Kriminālprocesa materiāli liecināja, ka 2005.gadā RD Pilsētas attīstības departamenta amatpersonas, saņemot informāciju, ka zemes gabalu īpašnieks vēlas iegūt tiesības veikt apbūvi ar ievērojami lielāku (par paredzēto) stāvu skaitu un intensitāti, pieprasīja kukuli 1 000 000 eiro apmērā, lai nodrošinātu zemes gabala izmantošanas statusa maiņu Rīgā, Rusova ielā. Pierādījumu kopums deva pamatu uzskatīt, ka, izmantojot trešās RD amatpersonas

starpniecību, tika saņemta kukuļa daļa skaidrā naudā ne mazāk kā 326 000 eiro apmērā.

Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka citā gadījumā (2007.gadā) RD Pilsētas attīstības departamenta amatpersonas, vienojoties ar citām RD amatpersonām, pieprasīja no kāda uzņēmuma intereses pārstāvošas personas un ar starpnieku pa daļām saņēma kukuli 60 000 eiro apmērā par labvēlīga lēmuma pieņemšanu saistībā ar dzīvojamo māju kompleksa būvniecības atbalstīšanu Rīgā, Kuldīgas ielā. Kriminālprocesa materiāli liecina, ka kukulis tālāk nodots līdz šim izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotām RD amatpersonām, kuras bija saistītas ar uzņēmumam labvēlīgu lēmumu pieņemšanu un būvniecības atbalstīšanu Rīgas domē. Savukārt 2007.gada nogalē papildu sākotnēji noteiktajam kukuļa apmēram ar starpnieka palīdzību no uzņēmēja tika pieprasīti vēl 40 000 eiro, un no tiem saņemta pieprasītā kukuļa daļa – 20 000 eiro apmērā. Atlikušo naudas summu RD Pilsētas attīstības departamenta amatpersonas no uzņēmēja nesaņēma no viņu gribas neatkarīgu iemeslu dēļ, jo viņi tika aizturēti.

Trešajā gadījumā (arī 2007.gadā) RD Pilsētas attīstības departamenta amatpersonas, vienojoties ar citām RD amatpersonām, pieprasīja no kāda uzņēmuma pārstāvjiem prettiesisku atlīdzību ne mazāk kā 60 000 eiro apmērā par to, lai Rīgas domē un tās institūcijās tiktu pieņemti būvniecības ieceres attīstītajam labvēlīgi lēmumi būvatļaujas izsniegšanas procesā saistībā ar sekmīgu dzīvojamo māju kompleksa būvniecību Rīgā, Dzirciema ielā. Arī šajā gadījumā kukuļa saņemšana un tālāk nodošana tika uzdota starpniekam. Biroja rīcībā iegūtā informācija liecina, ka pēc laika kopējā maksājamā summa tika paaugstināta līdz 80 000 eiro. No pieprasāmā kukuļa summas 2007.gada vasarā nodota viena daļa 20 000 eiro, bet 2008.gada sākumā nākamā – 45 000 eiro. Sakarā ar to, ka tūlīt pēc naudas saņemšanas starpnieks tika aizturēts, viņam neizdevās kukuli nodot tālāk citām RD amatpersonām.

Ceturtajā gadījumā 2007.gadā par projekta virzītājam labvēlīgu lēmumu pieņemšanu Rīgas domē un tās institūcijās saistībā ar daudzdzīvokļu dzīvojamo māju kompleksa ieceri Rīgā, Dzelzavas ielā viena no RD Pilsētas attīstības departamenta amatpersonām ar starpnieku pieprasīja no uzņēmuma pārstāvja prettiesisku atlīdzību 30 000 eiro apmērā. Tomēr noteiktā naudas summa starpniekam netika samaksāta.

Uzskatot, ka pirmstiesas izmeklēšanas laikā tika savākti pietiekami pierādījumi, Biroja izmeklētājs ierosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret trim aizdomās turētajām amatpersonām par starpniecību kukuļošanā, pret divām no tām – arī par kukuļņemšanu.

Savukārt pret četrām personām tika ierosināts sākt kriminālvajāšanu par kukuļdošanu.

2008.gada 17.oktobrī Biroja darbinieki sadarbībā ar Ģenerālprokuratūru aizturēja Jūrmalas pilsētas prokurori par kukuļa izspiešanu. Kukuļa nodošana amatpersonai notikusi ar starpnieku – kādu privātpersonu, kura arī tika aizturēta kriminālprocesa ietvaros.

Izmeklēšanas materiāli liecināja, ka kukulis Ls 25 000 apmērā tika pieprasīts par to, lai prokurore nodrošinātu kādai personai labvēlīgu lēmumu pieņemšanu kādā kriminālprocesā, kas saistīts ar iespējamu noziedzīgu nodarījumu pret personas veselību. 2008.gada 17.oktobrī Biroja darbinieki prokurori aizturēja pēc pieprasītā kukuļa daļas – Ls 15 000, saņemšanas. Saskaņā ar Kriminālprocesa likumu par to tika informēts Ģenerālprokurors.

Biroja izmeklētājs prokurori atzina par aizdomās turēto sevišķi smaga nozieguma izdarīšanā – kukuļņemšanā, kas saistīta ar izspiešanu (Krimināllikuma 320.panta trešā daļa), savukārt starpnieku – par starpniecību kukuļošanā (Krimināllikuma 322.panta pirmā daļa), kukuļa piesavināšanās (Krimināllikuma 321.pants), kukuļņemšanas organizēšana (Krimināllikuma 320.panta trešā daļa un 20.panta otrā daļa).

2008.gada 19.oktobrī Biroja izmeklētājs par aizdomās turēto kukuļņemšanā atzina VID Latgales reģiona Finanšu policijas izmeklētāju.

Amatpersona tika aizturēta 17.oktobrī par 5 000 eiro liela kukuļa pieprasīšanu, iesaistot starpnieku. Kukulis tika pieprasīts no kāda uzņēmuma pārstāvja par to, lai netiktu uzsākts kriminālprocess.

Biroja darbinieki aizturēja arī privātpersonu, kas atzīta par aizdomās turēto kukuļošanas starpniecībā.

Biroja izmeklētājs uzskatīja, ka iegūto pierādījumu kopums ir pietiekams, lai Latgales reģiona Finanšu policijas amatpersonu atzītu par aizdomās turēto Krimināllikuma 320.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā, bet starpnieku par 322.panta pirmajā daļā un 15.panta ceturtajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu.

2008.gada 20.oktobrī tika uzsākts kriminālprocess saistībā ar kukuļa došanu kāda Rīgas rajona pagasta padomes būvvaldes amatpersonām.

Kriminālprocesa materiāli liecināja, ka kukulis Ls 500 apmērā tika paredzēts par būvvaldes amatpersonu darbībām saistībā ar tirdzniecības objekta tehniskā projekta saskaņošanu.

Par naudas došanas faktu būvvaldes amatpersonas informēja Biroju. Pateicoties savlaicīgi sniegtajai informācijai un būvvaldes amatpersonu godprātīgai rīcībai, Birojs veica nepieciešamās darbības, lai iegūtu pierādījumus noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

Biroja izmeklētājs pieņēma lēmumu atzīt ar tehniskā projekta virzīšanu saistītā uzņēmuma pārstāvi par aizdomās turēto kukuļdošanas mēģinājumā (Krimināllikuma 323.panta pirmās daļas 15.panta ceturta daļa).

2008.gada 28.oktobrī Biroja izmeklētājs Rīgas tiesas apgabala prokuratūrai nosūtīja 2008.gada aprīlī uzsāktā kriminālprocesa materiālus par Ls 15 000 kukuļa pieprasīšanu, ierosinot uzsākt kriminālvajāšanu pret VID Finanšu policijas pārvaldes (FPP) vecāko izmeklētāju un četriem uzņēmējiem, kuri darbojās kukuļņēmēja interesēs.

Izmeklēšanas materiāli liecināja, ka FPP vecākais izmeklētājs, izmantojot starpniekus, no kāda uzņēmēja pieprasīja kukuli par to, lai netiktu uzsākta pārbaude saistībā ar viņa uzņēmuma darbību.

Kriminālprocesa ietvaros veicot operatīvos pasākumus, tika konstatēts, ka pieprasītais kukulis tika saņemts un nodots kukuļņēmējam divu dienu laikā dažādās Latvijas pilsētās. Turklāt kukuļa nodošanā FPP amatpersonai iesaistījušies četri starpnieki – uzņēmumu amatpersonas. Izmeklēšanas laikā iegūtie pierādījumi deva pamatu uzskatīt, ka FPP vecākais izmeklētājs ar amatu saistītās profesionālās iemaņas ir izmantojis nelikumīgām darbībām, maksimāli apgrūtinot noziedzīga nodarījuma atklāšanas iespējas.

Pēc pieprasītā Ls 8 000 kukuļa pieņemšanas 2008.gada 25.aprīlī FPP vecākais izmeklētājs tika aizturēts. Izmeklēšanā noskaidroja, ka starpnieki piesavinājušies daļu – Ls 7 000 no kopējā par FPP izmeklētāja darbību neizdarīšanu pieprasītā un tālākai nodošanai saņemtā Ls 15 000 kukuļa.

Uzskatot, ka pirmstiesas izmeklēšanas laikā ir savākti pietiekami pierādījumi, Biroja izmeklētājs ierosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret FPP vecāko izmeklētāju par smaga nozieguma izdarīšanu – kukuļa pieprasīšanu un pieņemšanu lielā apmērā (Krimināllikuma 320.panta otrā daļa), savukārt pret četriem aizdomās turētajiem uzņēmējiem – par starpniecību kukuļošanā un kukuļa daļas piesavināšanos (Krimināllikuma 321.panta pirmā daļa un 322.panta pirmā daļa).

2008.gada 30.oktobrī izmeklētājs prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai nosūtīja 2007.gada oktobrī uzsāktā kriminālprocesa materiālus par kukuļošanu Terehovas muitas kontrolpunktā, ierosinot par dažādiem koruptīviem noziegumiem saukt pie kriminālatbildības kopumā 12 personas.

Izmeklēšanas ietvaros tika iegūti pietiekami pierādījumi pret septiņām VID Latgales reģionālās iestādes Muitas pārvaldes amatpersonām par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu mantkārīgā nolūkā un kukuļu izspiešanu personu grupā pēc iepriekšējas vienošanās. Savukārt pret piecām personām tika rosināts sākt kriminālvajāšanu par kukuļdošanu vai starpniecību kukuļošanā, kā arī dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu mantkārīgā nolūkā.

Pirmstiesas izmeklēšanā tika noskaidrots, ka Terehovas muitas kontrolpunkta (MKP) amatpersonas par transportlīdzekļu un kravu nenovirzīšanu kontrolei un tās neveikšanu pieņēmušas materiālas vērtības vai guvušas citādu mantisku labumu sev un saviem ģimenes locekļiem. Izvērtējot kriminālprocesā iegūtās ziņas, tika konstatēts, ka laika posmā no 2007.gada maija līdz oktobrim muitas amatpersonas bija izveidojušas organizētu personu grupu, kas nodarbojās ar kukuļu ņemšanu un kukuļu izspiešanu saistībā ar kontroles neveikšanu, muitas procedūru noformēšanu un muitas noteikumu pārkāpumu nefīksēšanu.

Kriminālprocesa materiāli liecināja, ka muitas amatpersonām ar vairākiem Latvijas un ārvalstu uzņēmumiem pastāvēja vienošanās, kas paredzēja konkrētu kukuļa apmēru par iepriekš saskaņotām nelikumīgām muitnieku darbībām

attiecībā uz šo firmu transportlīdzekļiem un kravām. Kriminālprocesā iegūtās ziņas liecināja, ka atlīdzība par amatpersonu darbībām laika posmā no 2007.gada maija līdz oktobrim ir maksāta, iespējams, par vairākiem desmitiem gadījumu dienā (par katru vidēji 100 – 200 ASV dolāru).

Uzskatot, ka pirmstiesas izmeklēšanas laikā ir savākti pietiekami pierādījumi, Biroja izmeklētājs rosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret septiņām VID Latgales reģionālās iestādes Muitas pārvaldes amatpersonām – Austrumlatgales Muitas kontrolpunktu daļas priekšnieka vietnieku, diviem Terehovas MKP muitas maiņas priekšniekiem un četriem vecākajiem muitas uzraugiem – pēc Krimināllikuma 318.panta otrās un 320.panta trešās daļas. Savukārt par kukuļdošanu vai starpniecību kukuļošanā, kas izdarīta atkārtoti, tika rosināts saukt pie kriminālatbildības piecas personas, to vidū – vienu bijušo Valsts robežsardzes Ludzas pārvaldes inspektoru un vienu Ludzas rajona Policijas pārvaldes Ceļu policijas inspektoru (pēdējo arī pēc Krimināllikuma 318.panta otrās daļas).

Nemot vērā kriminālprocesa lielo apjomu, pirmstiesas izmeklēšana tiek turpināta prokurora vadībā.

2008.gada 4.novembrī Jūrmalas pilsētas prokuratūrai Biroja izmeklētājs nosūtīja 2008.gada jūnijā uzsāktā kriminālprocesa materiālus, ierosinot saukt pie kriminālatbildības Jūrmalas pilsētas domes Ekonomikas un attīstības nodaļas vadītāju par dienesta pilnvaru pārsniegšanu.

Kriminālprocesa ietvaros tika noskaidrots, ka Jūrmalas pilsētas domes Ekonomikas un attīstības nodaļas vadītājs, būdams vienīgais pašvaldības kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētāja pārstāvis SIA „Jūrmalas slimnīca” un pilnvarots pieņemt kapitālsabiedrības dalībnieku sapulces lēmumus, veicis tīšas darbības, kas acīmredzami pārsniedz viņam ar normatīvajiem aktiem piešķirto tiesību un pilnvaru apjomu un ir pretrunā ar likumā „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” noteikto.

Kriminālprocesa materiāli liecināja, ka 2008.gada martā SIA „Jūrmalas slimnīca” dalībnieku ārkārtas sapulcē Jūrmalas domes amatpersona kā pašvaldības (SIA kapitāla daļu turētāja) vienīgais pārstāvis pieņēmis lēmumu slēgt mierizlīgumu kādā kriminālprocesā, kurā apsūdzība konstatējusi, ka SIA valdes priekšsēdētāja noziedzīgo darbību rezultātā cietušajai – SIA „Jūrmalas slimnīca”, nodarīts materiāls kaitējums Ls 23 660 apmērā. Pieņemot šo lēmumu, amatpersona samazināja pašvaldības kapitālsabiedrībai atlīdzināmo kompensāciju līdz Ls 11 000, tādējādi SIA „Jūrmalas slimnīca” un Jūrmalas pašvaldības budžetam kopumā radot zaudējumus ne mazāk kā Ls 12 660 apmērā. Šāds mierizlīgums, kas noslēgts, pamatojoties uz minēto lēmumu, ir pretrunā likuma prasībām.

Biroja izmeklētājs secināja, ka saskaņā ar Jūrmalas pilsētas domes lēmumiem un saistošajiem noteikumiem amatpersona veica pašvaldības kapitāla daļu turētāja pārstāvja funkcijas un šajā konkrētajā gadījumā varēja pieņemt lēmumu par izlīguma slēgšanu starp SIA „Jūrmalas slimnīca” un tās bijušo

valdes priekšsēdētāju, bet ievērojot arī likumā „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” noteikto, ka rīcībai ar pašvaldības kapitālsabiedrības līdzekļiem jābūt tādai, lai mērķi sasniegtu ar mazāko finanšu līdzekļu un mantas izlietojumu.

Izvērtējot kriminālprocesa materiālus, bija pietiekams pamats uzskatīt, ka, neņemot vērā Jūrmalas domes juristu sniegtos skaidrojumus, Jūrmalas prokuratūras brīdinājumā norādīto un domes sēdēs atsevišķu deputātu izteiktos iebildumus, amatpersona ar savām darbībām tīši rīkojusies pretēji normatīvajiem aktiem un apzināti virzījusi šāda mierizlīguma noslēgšanu, apzinoties, ka lēmumus kā kapitāla daļu turētāja pārstāvis viņš pieņem viens, ka atsakās vismaz no Ls 12 660 SIA „Jūrmalas slimnīca” un pašvaldības budžetā kopumā un ka prokuratūra ir brīdinājusi par sekām, kas var iestāties pēc šāda mierizlīguma noslēgšanas.

Tādējādi amatpersona rīkojusies pretēji saviem uzdevumiem un pienākumiem, t.sk. Jūrmalas pašvaldības uzticētajam pienākumam kā Jūrmalas pilsētas domes Ekonomikas un attīstības nodaļas vadītājam pārvaldīt pašvaldības kapitālsabiedrības un pieņemt pašvaldības kapitāla daļu turētāja lēmumus, nepārkāpjot tiesību aktos noteiktās robežas.

Uzskatot, ka pirmstiesas izmeklēšanas laikā ir savākti pietiekami pierādījumi, Biroja izmeklētājs ierosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret aizdomās turēto amatpersonu par Krimināllikuma 317.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu.

2008.gada 6.novembrī izmeklētājs nosūtīja prokuratūrai kriminālprocesa materiālus, ierosinot saukt pie kriminālatbildības bijušo VID Muitas Kriminālpārvaldes direktoru saistībā ar nepatiesu ziņu norādīšanu valsts amatpersonas deklarācijās un neatļautu piedalīšanos mantiskos darījumos.

Pirmstiesas izmeklēšanā tika noskaidrots, ka VID amatpersona, laika posmā no 2002. līdz 2007.gadam lietojot finanšu līdzekļus no ārzonas firmai un kādai fiziskai personai piederošajiem banku kontiem, piedalījies tai ar likumu aizliegtos mantiskos darījumos, kā arī nav sniegusi ziņas amatpersonas deklarācijās par ienākumiem lielā apmērā.

Kriminālprocesā iegūtie materiāli liecināja, ka VID amatpersona laika posmā no 2002. līdz 2007.gadam izmantojusi juridisku un fizisku personu banku kontiem piesaistītas maksājumu kartes un tādā veidā izlietojusi kopumā Ls 93 858. Minētajā periodā VID amatpersona veikusi un valsts amatpersonas deklarācijās nav sniegusi ziņas par deviņiem darījumiem, kur katrs pārsniedz 20 minimālās mēneša algas.

Biroja rīcībā esošā informācija dod pietiekamu pamatu uzskatīt, ka VID amatpersona, veicot ārvalstīs darījumus ar maksājumu kartēm un izmantojot naudas līdzekļus no citu personu banku kontiem, guvusi ienākumus un nav tos norādījusi valsts amatpersonas deklarācijās. Tādējādi amatpersona ir sniegusi nepatiesas ziņas par iepriekšējos gados gūtajiem ienākumiem lielā apmērā.

Uzskatot, ka pirmstiesas izmeklēšanas laikā ir savākti pietiekami pierādījumi, Biroja izmeklētājs ierosināja uzsākt kriminālvajāšanu pret aizdomās turēto VID amatpersonu Krimināllikuma 326.panta pirmajā daļā un 219.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā.

2008.gada 19.novembrī izmeklētājs nosūtīja prokuratūrai kriminālprocesa materiālus par Ls 40 kukuļa pieņemšanu, ierosinot uzsākt tehniskās apskates amatpersonas (maiņas vecākā vietnieka) kriminālvajāšanu.

Biroja rīcībā esošā informācija deva pietiekamu pamatu uzskatīt, ka tehniskās apskates maiņas vecākā vietnieks 2008.gada vasarā nodrošināja, lai kāds no inspektoriem izsniegtu tehniskās apskates uzlīmi transportlīdzeklim, kurš nav atbilstošā tehniskā kārtībā. Par minēto darbību izdarīšanu amatpersona pieņēma pretlikumīgu atlīdzību 40 latu apmērā.

Uzskatot, ka pirmstiesas izmeklēšanas laikā ir savākti pietiekami pierādījumi, Biroja izmeklētājs ierosināja saukt pie kriminālatbildības tehniskās apskates maiņas vecākā vietnieku par kukuļa pieņemšanu (Krimināllikuma 320.panta pirmā daļa).

2008.gada 22.novembrī Biroja izmeklētājs prokuratūrai nosūtīja kriminālprocesa materiālus saistībā ar neatbilstošu valsts budžeta līdzekļu izlietojumu, ierosinot uzsākt kriminālvajāšanu pret Satiksmes ministrijas (SM) amatpersonu un kāda uzņēmuma rīkotājdirektoru.

Kriminālprocesa materiāli liecina, ka 2006.gada decembrī SM atbildīgā amatpersona, ļaunprātīgi izmantojot savu dienesta stāvokli, veikusi tīšas darbības, ar kurām radījusi būtisku kaitējumu valsts varai.

SM atbildīgā amatpersona sagatavojusi un iesniegusi apstiprināšanai ministrijas vadībai līgumu ar kādu uzņēmumu par it kā vairāku lekciju organizēšanu saistībā ar Eiropas Savienības struktūrfondu nozīmīgumu un pieejamību. Par šo pakalpojumu SM apņēmas uzņēmumam veikt samaksu Ls 3 870,40 apmērā. Taču izmeklēšanā noskaidrots, ka minētie budžeta līdzekļi nav izmantoti līgumā noteiktajam mērķim, bet SM Ziemassvētku pasākuma organizēšanai.

Lai gan līguma priekšmets netika īstenots, uzņēmuma rīkotājdirektors sagatavoja un iesniedza SM patiesībai neatbilstošu darba nodošanas – pieņemšanas aktu, kas piešķir uzņēmumam tiesības saņemt no ministrijas naudas līdzekļus Ls 3 870,40 apmērā. Savukārt SM atbildīgā amatpersona vizēja uzņēmuma iesniegto nodošanas – pieņemšanas aktu un, zinot, ka tā saturs neatbilst faktiski sniegtajam pakalpojumam, iesniedza to ministrijas grāmatvedībā attiecīgo maksājumu dokumentu sagatavošanai un naudas pārskaitīšanai. Izmeklēšanas laikā veiktās ekspertīzes rezultāti liecina, ka iestādes vadītāja paraksti uz līguma un darba nodošanas – pieņemšanas akta ir viltoti.

Uzskatot, ka pirmstiesas izmeklēšanas laikā ir savākti pietiekami pierādījumi, Biroja izmeklētājs ierosināja saukt pie kriminālatbildības SM

amatpersonu par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu un dienesta viltojumu, kā arī uzņēmuma rīkotājdirektoru par dokumentu viltošanu.

2008.gada 27.novembrī Biroja izmeklētājs prokuratūrai nosūtīja kriminālprocesa materiālus saistībā ar Ls 400 kukuļa pieņemšanu, ierosinot uzsākt kriminālvajāšanu pret Rīgas rajona Krimuldas pagasta padomes būvvaldes amatpersonu.

Pirmstiesas izmeklēšanā noskaidrots, ka 2007.gada rudenī būvvaldes amatpersona pieņēmusi no kāda zemes īpašnieka pretlikumīgu atlīdzību Ls 400 apmērā un veikusi darbības kukuļdevēja interesēs, tādējādi nodrošinot viņam labvēlīga lēmuma pieņemšanu pašvaldībā.

Kriminālprocesa materiāli liecināja, ka būvvaldes amatpersona piedalījies teritorijas izmantošanas un apbūves saistošo noteikumu izstrādes procesā, kā arī sastādījusi pašvaldības lēmuma projektu par konkrētā zemes īpašuma detālplānojumu un virzījusi to apstiprināšanai pagasta padomes sēdē.

Uzskatot, ka pirmstiesas izmeklēšanas laikā ir savākti pietiekami pierādījumi, Biroja izmeklētājs ierosināja saukt pie kriminālatbildības Rīgas rajona Krimuldas pagasta padomes būvvaldes amatpersonu par kukuļņemšanu.

2008.gada 9.decembrī tika uzsākts kriminālprocess par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu mantkārīgā nolūkā un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, ko izdarījusi Rīgas pašvaldības a/s „Rīgas Centrāltirgus” amatpersona.

Aizdomās par minēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanu tika aizturētas četras personas: Rīgas pašvaldības a/s „Rīgas Centrāltirgus” valdes priekšsēdētāja, Rīgas pašvaldības a/s „Rīgas Centrāltirgus” jurists – iepirkumu komisijas loceklis un divas privātpersonas.

Uzskatot, ka kriminālprocesa ietvaros iegūto pierādījumu kopums ir pietiekams, Biroja izmeklētājs Rīgas pašvaldības a/s „Rīgas Centrāltirgus” valdes priekšsēdētāju atzinis par aizdomās turēto Krimināllikuma 318.panta otrajā daļā un 195.panta trešajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā – dienesta stāvokļa ļaunprātīgā izmantošanā mantkārīgā nolūkā un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanā, savukārt a/s „Rīgas Centrāltirgus” jurists atzīts par aizdomās turēto par dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu mantkārīgā nolūkā (Krimināllikuma 318.panta otrā daļa).

Abas privātpersonas atzītas par aizdomās turētām par dienesta stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas atbalstīšanu (Krimināllikuma 318.panta otrā daļa un 20.panta ceturta daļa).

Biroja Revīzijas nodaļa 2008.gada otrajā pusgadā ir veikusi 5 pārbaudes, sniedzot speciālista palīdzību kriminālprocesā, 2 gadījumos tika konstatēti valstij un pašvaldībai radīti zaudējumi. Izvērtējot kādas pašvaldības departamenta direktora rīcību ar pašvaldības līdzekļiem, tika konstatēta likuma „Par valsts un pašvaldību finanšu līdzekļu un mantas izšķērdēšanas novēršanu” 10.panta nosacījumu neievērošana, kā rezultātā attiecīgās pašvaldības budžetā ir radīti zaudējumi **Ls 2 194,80** apmērā.

Savukārt, izvērtējot kādas speciālās internātskolas vadošas amatpersonas rīcību ar pašvaldības finanšu līdzekļiem, konstatēti materiālie zaudējumi **Ls 8731,85** apmērā.

3. Starptautiskā sadarbība un citu valstu pieredzes apkopšana korupcijas novēršanā un apkarošanā

Starptautiskās sadarbības mērķis ir stiprināt Biroja spēju efektīvi novērst un apkarot korupciju un koordinēt Latvijas saistību, kas tai uzlikta starptautiskajos līgumos korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā, izpildi. Šim mērķim Birojs organizē darbinieku profesionālo spēju pilnveidošanu ārvalstīs, apgūst citu valstu labo praksi, stiprina sakarus ar atbildīgajām iestādēm ārvalstīs, aktīvi piedalās starptautisko organizāciju darbā, veicinot starptautisko prasību ieviešanu.

Būtiskākais starptautiskais notikums Latvijā korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā pārskata periodā bija **Starpvalstu pretkorupcijas grupas (GRECO) III novērtēšanas kārtas ziņojuma par Latviju** pieņemšana GRECO plenārsēdē 10.oktobrī, Strasbūrā. Ziņojumam par Latviju ir divas daļas – par kriminālatbildību par koruptīviem noziedzīgiem nodarījumiem un par politisko partiju finansēšanas atklātumu. Ziņojumā par kriminālatbildību secināts, ka Latvijas Krimināllikumā attiecībā uz kukuļošanu un tirgošanos ar ietekmi šobrīd ir vairākas nepilnības saistībā ar Eiropas Padomes Krimināltiesību pretkorupcijas konvencijā un tās Papildprotokolā ietvertajām prasībām. Latvijai sniegtas 8 rekomendācijas, kurās ieteikts grozīt vai izvērtēt atsevišķas Krimināllikuma normas attiecībā uz kukuļošanu, kukuļdevēja un kukuļošanas starpnieka atbrīvošanu no atbildības un tirgošanos ar ietekmi.

Ziņojuma daļā par partiju finansēšanu secināts, ka pašreizējā tiesiskā un institucionālā bāze politisko partiju un vēlēšanu kampaņu finansēšanai, sevišķi attiecībā uz atklātumu, uzraudzību un likuma piemērošanu, Latvijā ir labi attīstīta un kopumā atbilst Eiropas Padomes Ministru komitejas Rekomendācijai *Rec (2003) 4* „Par kopīgiem pretkorupcijas noteikumiem politisko partiju un vēlēšanu kampaņu finansēšanā”. Vienlaikus nepieciešams precizēt esošo regulējumu un institucionālos risinājumus atsevišķos jautājumos, kam Latvijai sniegtas 5 rekomendācijas. Ierosināts veikt pasākumus, lai nodrošinātu, ka ārpus partijas struktūras esošo organizāciju, kas ir tieši vai netieši saistītas ar politisko partiju/koalīciju, iesaistīšanās priekšvēlēšanu kampaņā būtu atklāta un neapdraudētu Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likumā noteiktos principus, stiprināt Biroja neatkarību, izstrādāt kārtību Biroja darbinieku atlasei, veikt pasākumus, lai paaugstinātu fizisko personu atbildību par politisko partiju finansēšanas noteikumu pārkāpumiem.

Ziņojumu teksti latviešu un angļu valodā ir pieejami Biroja un GRECO mājas lapās internetā.

Kā GRECO darba grupas locekļi Biroja amatpersonas piedalījās arī citos pasākumos. No 2008.gada 1. līdz 5.decembrim Strasbūrā Biroja pārstāvis piedalījās **GRECO 40.plenārsēdē**, kurā tika pieņemts Polijas III kārtas ziņojums un Krievijas I un II kārtas apvienotais ziņojums. Sanāksmē arī apsprieda rekomendāciju izpildi Moldovā, Amerikas Savienotajās Valstīs (ASV), Igaunijā un Melnkalnē, kā arī citus jautājumus.

2008.gada 27. – 29.jūlijā Biroja priekšnieka vietnieks Alvis Vilks kā eksperts piedalījās GRECO **Zviedrijas** novērtēšanas vizītē. Vizītes mērķis bija novērtēt partiju finansēšanas sistēmas Zviedrijā atbilstību Eiropas Padomes noteiktajiem standartiem. Piedalījās arī eksperti no Lielbritānijas un Vācijas. Notika tikšanās ar Zviedrijas Tieslietu ministriju, citām atbildīgām institūcijām, politisko partiju pārstāvjiem, žurnālistiem un ekspertiem. Pēc vizītes tika sagatavots ziņojums un rekomendācijas, ko vēlāk izskatīs GRECO dalībvalstis.

Otrs būtiskākais notikums bija **Eiropas Savienības Padomes lēmuma 2008/852/TI „Par korupcijas apkarošanas kontaktpunktu tīklu”** pieņemšana 2008.gada 24.oktobrī. Lēmuma mērķis ir izveidot Eiropas Savienības dalībvalstu atbildīgo institūciju korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā tīklu. Tas tiks veidots kā informācijas apmaiņas forums par efektīviem pasākumiem un pieredzi, kā arī veicinās kontaktu izveidi un uzturēšanu. Šī iniciatīva aizsākās 2004.gadā ar projektu, ko iesniedza Austrija, Somija, Grieķija, Ungārija, Lietuva, Luksemburga un Slovākija. 2009.gadā Latvijā jāuzsāk darbs pie Padomes lēmuma ieviešanas, nozīmējot atbildīgās iestādes, sadarbībā ar citām valstīm nosakot tīkla darbības uzdevumus un izstrādājot statūtus.

Biroja pārstāvji regulāri piedalās **Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroja (OLAF)** sanāksmēs un rīkotajās apmācībās par koruptīvu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs. Atskaites periodā Biroja pārstāvis Latvijas Eiropas Kopienas finanšu interešu aizsardzības koordinācijas padomē piedalījās OLAF Krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienestu (AFCOS) Apaļā galda sanāksmē. 2008.gada apaļā galda centrālais jautājums bija **krāpšanas un korupcijas apkarošanas praktiskie aspekti** un dalībvalstis tika aicinātas vairāk pievērsties savstarpējai pieredzes un informācijas apmaiņai un uzsvēra, ka, ņemot vērā to, ka tuvojas Eiropas Parlamenta vēlēšanas, korupcijas un krāpšanas jautājumi būs uzmanības centrā.

Birojs turpina pārstāvēt Latviju **Apvienoto Nāciju Organizācijas** (turpmāk – ANO) darba grupā par ANO Pretkorupcijas konvencijas ieviešanas uzraudzību (*Working Group on the Review of the Implementation of the UN Convention against Corruption*). Pārskata periodā Biroja pārstāvis piedalījās 3 darba grupas sanāksmēs 28. – 29.augustā, 22. – 24.septembrī un 15. – 17.decembrī ANO mītnē Vīnē. Darba grupā pārskata periodā vispirms tika apkopoti priekšlikumi uzraudzības mehānisma izstrādei kopumā no 32 valstīm, tajā skaitā Biroja sagatavotie. Latvijas priekšlikumi tika izstrādāti saskaņā ar 2006.gada Dalībvalstu konferences sanāksmes rezolūciju 1/1 „Ieviešanas

uzraudzība” un saskaņā ar Eiropas Savienības Padomes 2007.g. decembrī apstiprināto kopīgo pozīciju „Par ANO konvencijas uzraudzības mehānismu”. Latvijas pārstāvis rosināja veidot efektīvu un spēcīgu konvencijas uzraudzības mehānismu, kontrolējot saistību izpildi, izmantot valstu sniegto oficiālo informāciju, kā arī citus avotus, piemēram, nevalstiskās organizācijas, veikt neatkarīgu ekspertu novērtējumu un publiskot gala ziņojumus. Latvija atbalsta arī valstu savstarpējās novērtēšanas vizītes. Līdzīga nostāja ir arī citām Eiropas Savienības valstīm, ASV, Kanādai, Austrālijai, Norvēģijai, Šveicei. Savukārt tādas valstis kā Ēģipte, Pakistāna, Irāna, Ķīna un Kuba turpina iebilst pret lielāko daļu no šiem priekšlikumiem, īpaši pret citu valstu ekspertu vizītēm šajās valstīs, uzskatot, ka to ziņojumi var būt tendenciozi un politiski motivēti. Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu ir notikusi šo dažādo nostāju intensīva skaidrošana, tomēr nevar vērtēt, ka būtu panākts kompromiss kādā no punktiem. Pozitīvi vērtējams tas, ka pārskata periodā kopumā uzlabojusies Eiropas Savienības valstu sadarbība un kopumā pieaug līdzīgi domājošo valstu skaits. Darbs pie uzraudzības mehānisma projekta jāturpina līdz 2009.gada novembrim.

Vairāk informācijas par darba grupu un dokumenti atrodami <http://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/working-group1.html>

No 19. līdz 21.novembrim Biroja priekšnieka vietniece apkarošanas jautājumos piedalījās iniciatīvas “**Eiropas Partneri pret Korupciju**” (*European Partners against Corruption – EPAC*) ikgadējā konferencē Mančesterā, Lielbritānijā. Konferencē laikā Biroja un Lietuvas Īpašās izmeklēšanas dienesta (STT) pārstāvji ziņoja par kopīgi vadītās darba grupas EPAC ietvaros “Pretkorupcijas iestāžu kopīgie standarti un labā prakse” sasniegto. Konferencē arī tika apspriesta Lielbritānijas ilggadējā pieredze cīņā ar noziedzību policijā un cīņā pret korupciju, ētika un godaprāts policijā, notika pieredzes apmaiņa starp pretkorupcijas jomas profesionāļiem, kā arī īpašs seminārs pretkorupcijas iestāžu pārstāvjiem. Konferencē nolemts, ka Birojam un STT jāturpina augstākminētās darba grupas darbs 2009.gadā par tādām tēmām kā korupcijas risku novērtējums un jomas, kā arī godaprāta pārbaudēm (*integrity checking*) un nacionālajām drošības interesēm un korupcijas gadījumu izmeklēšanu.

2008.gada otrajā pusgadā Biroja darbinieki turpināja papildināt savas zināšanas, kā arī dalīties pieredzē dažādos starptautiskajos semināros, konferencēs un apmācību programmās. Oktobrī, **Lietuvā** starptautiskā konferencē „**Ētikas** un uzvedības kodeksi. Kā panākt, lai tie būtu efektīvi?” Biroja pārstāvis uzstājās ar priekšlasījumu par Latvijas pieredzi amatpersonu kontroles un izglītošanas jautājumos. Biroja pārstāvis arī piedalījās Eiropas Komisijas rīkotajā ikgadējā Iekšējo auditoru konferencē.

Birojs vairākkārt piedalījās pasākumos ar mērķi sniegt atbalstu citām valstīm un uzņēma ārvalstu delegācijas, kas interesējās par Latvijas pieredzi korupcijas novēršanā un apkarošanā.

Turpinot Latvijas aktīvu iesaisti Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) **Austrumeiropas un Centrālās Āzijas pretkorupcijas tīkla** aktivitātēs, Birojs piedalīsies OECD Stambulas darba plāna otrajā novērtējuma kārtā, nodrošinot Latvijas ekspertus, lai novērtētu un sniegtu ieteikumus reģiona kaimiņvalstīm.

Pārskata periodā Birojs turpināja dalīties pieredzē ar **Moldovu** Eiropas Komisijas un Eiropas Padomes apvienotā projekta pret korupciju, naudas atmazgāšanu un terorisma finansēšanu Moldovā (MOLICO) ietvaros. Jūlijā Birojā viesojās Moldovas **pētnieciskie žurnālisti**. Biroja pārstāvis šī projekta ietvaros piedalījās konferencē „Rezultāti un perspektīvas cīņā ar korupciju” 9. – 10.decembrī Kišiņevā, Moldovā. Šajā konferencē Biroja pārstāvis informēja par Biroja īstenotajām **sabiedrisko attiecību aktivitātēm**, īpaši pievēršoties **sadarbībai ar plašsaziņas līdzekļiem**, kuriem Latvijā ir nozīmīga loma gan sabiedrības informēšanā par Biroja darbību un izglītošanā par dažādiem pretkorupcijas jautājumiem, gan ziņojot par iespējamajiem pārkāpumiem valsts amatpersonu darbībā. Konferences dalībnieki tika arī informēti par galvenajiem principiem Biroja komunikācijā ar žurnālistiem, tās specifiku un problēmām.

2008.gada augustā Biroju apmeklēja **Turkmenistānas** vēlēšanu administratoru un amatpersonu delegācija Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības programmas Turkmenistānā projekta ietvaros, kas bija ieradies Latvijā ar mērķi apgūt demokrātisku vēlēšanu rīkošanas pieredzi. Turkmēņu kolēģi tika iepazīstināti ar Latvijas pieredzi korupcijas apkarošanā un novēršanā, ar Biroja izveides vēsturiskajiem aspektiem, tā struktūru un funkcijām, galvenokārt uzsverot Biroja lomu politisko partiju finansēšanas kontroles jomā.

Augustā Biroju apmeklēja **Bulgārijas** Valsts pārvaldes ministrijas un Eiropas Savienības līdzekļu administrēšanas institūcijas delegācija, kura vizītes ietvaros apguva Latvijas pieredzi pretkorupcijas dienesta darbībā. Īpaša interese Bulgārijas pārstāvjiem bija par Biroja izveides priekšnosacījumiem, funkcijām, darba metodiku un rezultātiem valsts amatpersonu darbības kontrolē un interešu konflikta novēršanā. Novembrī Biroja pārstāvis piedalījās Eiropas Savienības PHARE projekta cīņai pret korupciju Bulgārijā konferencē Sofijā, Bulgārijā, kur uzstājās ar prezentāciju „Institucionālie mehānismi un cīņa pret korupciju praksē – Latvijas pieredze”. Bulgārijas pārstāvji tika informēti par Biroja izveidi, tā funkcijām un tiesībām, kā arī sasniegtajiem rezultātiem. Bulgārija tieši šobrīd izskata iespējas, kā stiprināt institucionālo bāzi cīņai pret korupciju. Vienlaikus tika uzsvērts, ka gadījumā, ja Bulgārija vēlētos veidot līdzīgu centralizētu un spēcīgu pretkorupcijas iestādi, tai piešķirot plašas funkcijas un tiesības, jānodrošina arī vairāki būtiski principi, piemēram, šīs iestādes neatkarība vai darbinieku godprātība un politiskā neitralitāte.

2008.gada oktobrī Valsts kancelejas īstenotā Eiropas Savienības finansētā projekta ietvaros Biroju apmeklēja **Ukrainas** dažādu valsts pārvaldes iestāžu amatpersonu delegācija, kas iepazīnās ar Biroja pieredzi cīņā ar korupciju, kā arī Biroja speciālisti dalījās ar pieredzi korupcijas novēršanā, īpaši interešu

konflikta situāciju novēršanas un valsts amatpersonu deklarāciju pārbaudes jomās.

Pārskata periodā Birojā viesojas **Kirgizstānas** delegācija, kuras sastāvā bija pārstāvji no Kirgizstānas Valsts pārvaldes aģentūras, Prezidenta administrācijas, Ģenerālprokuratūras, Finanšu izlūkošanas dienesta un Finanšu policijas. Vizīte notika Pasaules Bankas finansēta projekta ietvaros, kura mērķis ir valsts pārvaldes un valsts dienesta reforma Kirgizstānā. Vizītes laikā Kirgizstānas kolēģi tikās ar Biroja speciālistiem, kuri iepazīstināja ar iestādes struktūru un funkcijām un īpaši ar darbu korupcijas novēršanā – valsts amatpersonu darbības kontroles, sabiedrības informēšanas un izglītošanas jomās, kā arī ar pieredzi korupcijas apkarošanā. Vizītes ietvaros Kirgizstānas delegācija apmeklēja arī VID, kur iepazīnās ar tā darbu un pieredzi valsts amatpersonu deklarāciju pieņemšanā un pārbaudē, kā arī Valsts kancelejā pārrunāja Latvijas valsts pārvaldes reformu, valsts pārvaldes institucionālo sistēmu un valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības politiku Latvijā.

4. Biroja personāls un tā apmācība

Uz 2008.gada 31.decembri Birojā strādāja **145** darbinieki. Laikā no 2008.gada 1.jūlija līdz 31.decembrim amatā ieceltas **8** amatpersonas, no amata atbrīvotas **8** amatpersonas.

2008.gada otrajā pusgadā virkne izmaiņu personālvadības jomā bija saistītas ar nepieciešamību izpildīt Ministru kabineta sēdēs nolemto par amata vietu un budžeta finansējuma samazināšanu Birojam. Līdz ar to 2008.gada otrajā pusgadā Birojs atteicās no finansējuma 8 vakantajām amata vietām, kuras, lai izpildītu turpmākos valdības lēmumus, 2008.gada decembrī tika likvidētas, tādējādi uz 2008.gada 31.decembri Birojā bija 154 amata vietas iepriekšējo 162 vietā.

Nozīmīgākās izmaiņas Biroja struktūrā tika veiktas 2008.oktobrī, atdalot sevišķās lietvedības funkciju no slepenības režīma nodrošināšanas, un decembrī, pievienojot slepenības režīma nodrošināšanas funkciju Iekšējās kontroles nodaļai.

Ņemot vērā valstī noteikto taupības režīmu, 2008.gada otrajā pusgadā būtiski samazinājās iespējas Biroja darbiniekiem piedalīties kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumos gan Latvijā, gan ārvalstīs. Latvijā darbinieki galvenokārt apmeklējuši seminārus par juridiskajiem un finanšu, grāmatvedības jautājumiem. Ārvalstīs pārskata periodā viens Biroja pārstāvis piedalījās 2.Starptautiskajā pretkorupcijas skolā Austrijā, divi darbinieki apmeklēja OLAF organizēto semināru, kā arī piedalījās OLAF un Vācijas Kriminālpolicijas kopīgi rīkotajā seminārā par informācijas tehnoloģijām. 2008.gada decembrī Biroja pārstāvis piedalījās Stambulas darba plāna novērtējuma ekspertu apmācību seminārā Bāzelē, Šveicē.

Pārskata periodā diviem Biroja pārstāvjiem bija iespēja piedalīties ASV Starptautisko tiesību zinātņu aizsardzības institūta mācību programmā „Korupcijas apkarošanas juridiskie aspekti”. Biroja pārstāvji ne tikai papildināja teorētiskās zināšanas korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā, bet arī iepazinās ar ASV pieredzi gan koruptīvu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanā, gan arī ar ASV publiskā iepirkuma regulējumu un valsts amatpersonām noteikto ierobežojumu apjomu un veidiem, kā arī sankciju veidiem par koruptīva rakstura pārkāpumiem. Minētās programmas ietvaros Biroja pārstāvjiem bija iespēja apmeklēt iestādes, kuru kompetencē ir korupcijas novēršana un apkarošana: Rodailendas ētikas komisiju, ASV valdības ētikas biroju, ASV Kongresa ētikas komiteju, Pasaules Banku, u.c.

5. Finanšu līdzekļu izlietojums

Saskaņā ar likumu „Par valsts budžetu 2008.gadam” Birojam tika piešķirti Ls 3 650 108, no kuriem izlietoti Ls 3 493 000 jeb 96 % no plānotā. Neizpilde Ls 157 000 apmērā saistīta ar to, ka Ls 62 000 saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 5.februāra noteikumu Nr.63 „Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja budžeta programmā 02.00.00 „Operatīvās darbības pasākumu nodrošināšana” paredzētās apropriācijas piešķiršanas, izlietošanas un uzraudzības kārtība” 4.punktu gada beigās tika atmaksāti budžetā, bet Ls 95 000 netika izlietoti, ievērojot valdības noteiktos taupības pasākumus attiecībā uz atalgojuma izmaksām 2008.gadā.

Biroja kopējie izdevumi 2008.gadā ir Ls 3 493 000, salīdzinot ar plānoto nav apgūti Ls 157 000, jeb 4% no plānotajiem izdevumiem. Pamatā asignējumi 2008.gadā netika apgūti, ievērojot valdības noteiktos ierobežojumus.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas
biroja priekšnieka v.i.

A.Vilks